THE STANDARD BEARER

EDITORIAL STAFF
H. Danhof
H. Hoeksema
G. M. Ophoff
B. J. Danhof
G. Van Beek

Reformed Semi-Monthly

PUBLISHED BY THE REFORMED FREE PUBLISHING ASSOCIATION
GRAND RAPIDS, MICH.

Entered as second class mail matter at Grand Rapids, Mich.

Subscription communications should be addressed to J. H. Vander Vennen, 1061 Dunham St., S. E., Grand Rapids, Mich. Communications relative to contents of Magazine should be addressed to Rev. H. Hoeksema, 1213 Sherman Street, S.E., Grand Rapids, Mich.

Vol. II, No. 13 JULY 15, 1926 Subscription Price, $2.50

MEDITATION

A SURE FOUNDATION

For I am the Lord, I change not; therefore ye sons of Jacob are not consumed.
Mal. III:6.

Jehovah, I AM!

I AM is God's name and He is the only one who can bear the name in truth. For He can stand in the midst and above the ever-changing flux of all things and say: I am now; I am yesterday and throughout the far receding ages of the past even into the unfathomable recesses of eternity; I am tomorrow and in the ages to come; I am forever . . . . .

With us and all around us is constant mutation.

Time and change are busy ever.

All things once were not, they have a beginning and appear on the stage of history for a while to be and to play their part, they grow and develop, they fade and decay and again they disappear from view and are no more. . . .

The flower of the field springs forth from among the grass, blooms a while in humble loveliness, but with the setting of the evening sun it withers and fades so that even its place knows it no more. The light of day dawns in the morning, when the king of day issues forth as a bridegroom from his chamber rejoicing, it shines and increases in strength for a few hours, but presently it dwindles into the gray of evening's twilight and soon is swallowed up by the black of night. All nature in beautiful springtime bursts forth with fresh life on all sides, it displays its hopeful green and bears it through the summer but when summer's brightness fades into November's mists, the leaves drop, the rich variety of colors disappears and the sting of death soon is manifest everywhere.

And as it is in nature so it is with us. . . .

The babe of today is the young man of tomorrow; a brief moment he stands in the vigour of youth and in the strength of manhood; but the burden of sixty, seventy or eighty years soon proves too heavy for him to carry, the strong hand of time bears down upon him and makes him yield to the power of death. Besides, our spiritual nature is subject to the same mutations and fluctuations due to many and various causes. What we love today we frequently despise tomorrow; our strong convictions of the past are uprooted in the future; our hopes of yesterday are our fears today. All our thoughts and plans and aspirations are subject to the ever operative laws of change and decadence. . . . .

In every respect it is true of us what the inspired psalmist teaches us to sing:

"The flower is withered by the wind
That smites with blighting breath;
So man is quickly swept away
Before the blast of death."

And whithersoever we turn or wheresoever we look there is among all that is called creature nothing stable, nothing abiding. . . . .

There is nothing among created things to which man can cling for refuge; nothing in this ever changing flux of time in which he can trust and say: Let me abide. Irresistibly he is carried on and on, ever changing, ever moving, ever decaying till time's stream bears him into eternity's ocean. The man that clings for abiding refuge to the things that are made is like the desperate wretch, hopelessly struggling against the pitiless current of the Niagara and drifting down to the falls, who would cling to a block of wood drifting down with him to the inevitable and rapidly approaching end. . . .

Is there, then, nothing that abides? Is there, nowhere, a rock to which our soul may cling in security?

There is. For behind all things fleeting is the One Permanent. . . .

Above the world of time and change stands He who changeth all, yet is Himself unchanging.

The one point of rest amid universal unrest. . . . .

Jehovah, I AM!

I am the Lord!

I change not! I am the absolutely immutable!

How contrary to all we know of finite and mortal being is this language of the Lord our God!

Yet, how literally true in application to our God!

He is in and by Himself unchangeable and His Being is not subject to the mutations of our nature. He is underived and uncaused and there never was a moment when He was not. No child of time as we are is He, and the heavy hand of time does not bear Him down. He was never young and He never grows old. There is neither increase nor diminishing of His power and knowledge and wisdom and glory and light and life. And with Himself, as the All-sufficient, Self-sufficient, Self-dependent Triune God, He lives an unchangeable life of perfection. With Him is the fountain of unfading light. The eternal Present is He, and He lives where it is always day in undiminished splendor, where all things always ARE, never WERE or SHALL BE. His mind is an unchanging light, His heart an ever-flowing and never exhausted fountain of purest love. There is in Him no deliberation or hesitation, no weighing of evidences or consequences; there are in Him no spasms of contending volitions and motives. He is the one, continuously living God, never beginning always being, never ending always abiding, never bending always enduring, never changing ever invariable. . . .

The Everlasting God!

The Eternal I AM!

Jehovah is His Name!

But the truth of God's everlasting immutability implies much more. For the name Jehovah does not only express that He is the unchangeable God in and by Himself, but that He is such also in His relation to His people, so that He becomes the sure foundation upon which the children of Jacob may build, the one Rock to which they may cling and upon which they may safely dwell as their everlasting abode.

Jehovah is also God's covenant-name.

When He says: "I am Jehovah," He reveals that His relation to the children of Jacob is a covenant-relation and this covenant-relation is a relation of deepest and purest and most fervent love, according to which He is their everlasting Friend and Saviour and they are His friends and servants as beloved children and heirs. And He reveals that this covenant-love of His toward the children of Jacob is not carried on the changing stream of time, does not arise from neither, is borne away by the ever moving and altering flux of created things, but is as eternal and unchangeable as Himself. . . . .

The mighty stream of love divine toward the children of Jacob does not have its origin in us but in Him, does not spring from time's fountain but from eternity's deep, is in no wise contingent upon anything that belongs to us poor creatures, but rises from the deep fountain of God's own heart and flows on and on, a river of God full of water. . . .

He knew the children of Jacob in a love that has its fountain in Him alone.

And in that eternal love He purposed with an eternal purpose in Himself, that He would reveal the greatness and the amazing depth of that love to them, that He would make them like unto the image of His own dear Son, in order that they might be able to taste the divine sweetness of that love forever and ever. . . .

From that eternal source this river of God's wondrous love flows on and on. We see it, when on its stream the Son of God is borne into the world, sent into the flesh for our sin. We behold it, widening and deepening, as the Son walks His way of humiliation and shame and suffering in the likeness of sinful flesh, till it rushes over Golgotha into the grave of the Lord of glory and from thence lifts Him as the Head of all the children of Jacob into everlasting exaltation. We feel it, when it reaches us in the depths of sin and hell, lifts us aloft, bears us up into the light of God, where we also may behold the wonders of His love. . . .

On and on it flows till the purpose of His will which He purposeth in Himself is fulfilled. . . .

For He is the Lord, He changeth not!

Jehovah, I AM.

Jehovah is unchangeable!

Immutable in Himself and in all the glorious virtues of His adorable Being.

Unchangeable, too, in His relation of eternal covenant-love toward the true children of Jacob.

And this unchangeableness of Jehovah is at the same time the key to the solution of an otherwise insoluble problem and most mysterious phenomenon.

The children of Jacob are not consumed!

All things fade and die and lose their beauty. All that is called creature passes away and is consumed. But whatever may change and decay and disappear, the children of Jacob are not consumed, they abide forever.

And, the wonder of it all is, that there are so many causes that would seem to result in their inevitable destruction, that more quickly than anything else we would expect them to be consumed.

Thus it is with Israel of old . . . .

Did they not pass through the fire of Egypt's oppression and furious hatred? Why is it, that when they are swallowed up in a strange land and the wrath and envy of the king raves against them, the fire of persecution is kindled against them, they groan in bondage and hard labor and their children are choken in death as soon as they see the light of life, that they are not consumed? How is it, that when they pass through the waters of the sea in which their enemies perish, into that great and terrible wilderness, in which there is neither water nor food, helpless and weak but always surrounded by hateful enemies, that plot their destruction, they are not swallowed up in death? And why is it, above all, that the children of Jacob, so often rebellious and apostate from Jehovah, turning their neck to the Lord and eagerly following after other gods, incurring Jehovah's wrath and fierce anger, were not utterly destroyed? Jehovah's anger is a consuming fire. And through that consuming fire the nation passes again and again, because of its terrible transgression. But never is it consumed. Always

it passes through. A remnant remains and abides no matter how fiercely the fires of God's wrath burn and consume many of them. . . . .

And thus it is with the Church of the New Dispensation.

She is the object of envy and hatred. Scaffolds are built to kill her children. Prisons are erected to swallow them up. Fires are kindled to burn them to death. The devil raves and roars like a fierce lion, the world rages in fury. . . . .

All in vain. The children of Jacob are not consumed!

Or, consider the other aspect of the picture. How often does the Church assume the aspect of Babylon and apostatize from the living God! She forsakes the truth, she follows after the gods of this world, she provokes Jehovah to anger, till God's people complain that the Church of Jesus Christ is hopelessly lost. . . .

Yet, she is always there. The remnant remains, however the children of Jacob may pass through fire and through water!

And thus it is with each one of us individually. When we consider our sins and transgressions, the foul fountain of our own heart and mind, our repeated apostasies from Jehovah, our iniquities without number, daily witnessing against us; and when we bring them in the light of God's holiness and righteousness and remember that He is a consuming fire. . . . .

Then, oh, then it is an inscrutable mystery, that we are not long ago consumed by the fire of God's wrath. . .

Until I look at the cross and there contemplate His love, and remember that the love that erected that cross for the only Begotten, flows forth from the heart of an unchangeable God.

Then I understand, why I have not been swept away and consumed by His wrath.

It is because I have to do with an unchanging love, with a faithfulness that never departs from its promise, with an immutable purpose to bless me, that will not be turned aside. . . .

To that cross, and over that cross to that love, I look backward in grateful adoration. From that cross I look forward, weak and sinful though I be, yet trusting myself to that unchanging love and believing that I shall never be consumed. To that rock I will cling amid the floods of sin that may pass over my soul; in the midst of hateful enemies that may wish and plot for my destruction; amid a tempting world and through the schemes of a roaring devil. Presently I shall pass into the darkness of death and the grave, still clinging to Him, Who is immutable. And when in the end all things shall pass away, and the elements shall burn and melt, I will be confident in this, that I shall not be consumed, when He is the rock of my security. . . . .

For He, Jehovah, changes not. . . .

Therefore, the children of Jacob cannot be consumed.

Jehovah, I AM!

My Lord and my God!

H. H.

PROTESTANTSCH-ZIJN

"Protestanten" "Protesteeren"
als Gods Woord verwaterd wordt.
d' And'ren, die dat niet kan deren,
laten 't langs-hun-koude-kleeren"
zakken. Zulken zijn — in kort —
nog door satan vastgesjord. —

P Protestanten! weten w' allen
R Reeds: wat "Protestantsch-zijn" is — ?
O "O, gewis!" — zoo hoor ik schallen. —
T Toch verstaat een deel dat mis!
E Enkl'en (waarlijk Protestanten)
S Steken slechts met kracht "van wal"
T Tegen "deerlijk-faliekanten"
I In dit doodig-doorgangs-dal . . . . !
N Neen! op duizend "Protestanten"(?)
G Geven Twee nauw blijk, te zijn:

C "Christus'-ware-geestverwanten!"
H Heel de rest vertoont slechts "schijn"!
R "Religieusche Protestanten,"
I Ingewijd in 't woord van God,
S Scherpen 't oor naar alle kanten,
T Telkens als men 't Woord bespot!
I "Inactief" kunt gij niet wezen
A Als gij Protestant wilt zijn!
N Niets en niemand moogt gij vreezen,

R Rijk, noch arm, — 't zij groot, of klein!
E Echter — bij zulk protesteeren
F Feilt het dikwijls aan "Gehoor";
O Obstinate-, "Wijze"(?) heeren
R "Renvoyeeren" 't Stuk, in-koor . . . . !!
M "Machtsvertoon" van een Synode
E En van Classes, — Protestant!
D Doemt HET RECHT UWS GODS ten doode!

C Censureert! Verdoemt! Verbant . . . . !! —
H "Hoop doet leven" — luidde 't Spreekwoord
U Uit den "goeden-ouden-tijd";
R "Raak-niet — smaak-niet," — is nu 't Steekwoord;
C "Christus-en-de-wereld," — 't Preekwoord!
H "Half-om-half" . . . naar d' Eeuwigheid . . . !! —

B. A. HENDRIKSEN.

AANKONDIGING

Op de Gecombineerde Kerkeraadsvergadering van 4 Mei, 1926, werd besloten een oproeping te doen voor studenten aan onze School. Alle jonge mannen, die daarvoor in aanmerking wenschen te komen, worden verzocht zich aan te bieden op de volgende vergadering, die staat gehouden te worden in de eerste week van Augustus in het kerkgebouw aan Fuller Ave., hoek van Franklin, Grand Rapids, Mich. Een aanbeveling van hun kerkeraad wordt verwacht.

P. S. Datum nog niet bepaald.

M. VANDER VENNEN, Clerk,
1211 Bemis St., S. E.,
Grand Rapids, Mich.

DR. GEELKERKEN EN "HET GETUIGENIS"

In ons artikel: "Het standpunt van Dr. Geelkerken," May 1, '26, hebben we er op gewezen, dat Dr. Geelkerken allereerst moet worden aangemerkt als tegenvoeter van mannen, als: Dr. V. Hepp, Dr. H. H. Kuyper, e. a. Uit eene vergelijkende studie van *Woord en Geest,* het Gereformeerde weekblad, waarvan Dr. Geelkerken Eind-Redacteur is, en *De Reformatie,* weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven, onder redactie van Prof. Dr. V. Hepp, e. a. blijkt overtuigend duidelijk, dat de huidige Gereformeerden in Nederland zich op tweeerlei wijze trachten te kwijten van hunne universeele cultuurtaak. Beide bladen willen eigenlijk eene specifieke Gereformeerde cultuur-betrachting. Doch ze kunnen het niet eens worden, wat de wijze betreft. Dr. Geelkerken en zijne vele mederedacteurs en medewerkers zijn van oordeel, dat het Gereformeerde volk op eene andere wijze moet worden voorgelicht en geleid, dan zulks over het algemeen door de bestaande Gereformeerde pers geschiedt. Tusschen hen en de Redactie van *De Reformatie,* is het eigenlijk eene kwestie van cultuurbeschouwing en practische cultuurbetrachting. De verhouding van die twee bladen komt wel eenigszins overeen met die tusschen de ons bekende *Religion and Culture* en *The Witness* — later samengesmolten en thans van het tooneel verdwenen —; ofschoon de omstandigheden en het verloop der dingen ten onzent natuurlijk in onderscheidene bijzonderheden ook weer van die in het oude Vaderland verschillen.

Met het oog op dit verschil in den boezem der "intellectueelen" onder de Calvinisten zeiden we, cf. "Conflict Onvermijdelijk," May 15, '26, dat het conflict tusschen Geelkerken en de Gereformeerde Kerken van Nederland niet kon uitblijven. De botsing moest komen. En we toonden zulks in genoemd artikel nader aan door aanhalingen uit Dr. Geelkerken's hoofdartikel: "Confessionalisme," voorkomende in *Woord en Geest,* 6 — 27 Nov., 1925. In dat artikel, dat naar aanleiding van de quaestie-Geelkerken door Geelkerken zelf geschreven werd, schetst de schrijver in termen van het Farizeisme van Jezus' dagen het gevaar van het *confessionalisme,* met bijzondere toepassing op *zijne* tegenstanders onder de huidige Gereformeerden in Nederland. Dat toch is de strekking van die verhandeling. De quaestie-Geelkerken zou hare oorzaak hebben in de voortwoekering van het kwaad van het confessionalisme. En hij zelf wijst in aangrijpende taal op het ontzettend gevaar, dat — volgens zijne voorstelling altijd — vooral zijne tegenstanders onder de Gereformeerden bedreigt. Ook op zijn eigen standpunt derhalve kon het conflict tusschen hem en de Gereformeerden onmogelijk uitblijven. De vraag echter, hoe dit geschil zich kon ontwikkelen in eene *kerkelijke procedure* tegen hem, en door Classis en Synode kon betrokken worden op het gezag der Heilige Schrift, moesten we toen voorloopig onbeantwoord laten.

Ook thans kunnen we die vraag nog niet volledig beantwoorden. Doch we willen in dit artikel den historischen achtergrond schetsen van het conflict tusschen Dr. Geelkerken en de Gereformeerde kerken in Nederland. En wij doen zulks ook ditmaal hoofdzakelijk door aanhalingen uit Geelkerken's eigen geschriften. Dr. Geelkerken heeft in den laatsten tijd herhaaldelijk in het publiek over zichzelven gesproken, en in eene reeks van brochures heeft hij verhaal gedaan van zijne ervaringen met vooraanstaande Gereformeerde mannen en officieele Gereformeerde kerkelijke lichamen. Zijn conflict met onderscheidene Gereformeerde voormannen en met de Gereformeerde kerken is niet maar zoo plotseling ontstaan, maar dateert, wat het begin aangaat, onderscheidene jaren terug. Reeds in 1921 moest hij een woord van verweer schrijven tegenover allerlei verdachtmakingen. Doch ook reeds veel vroeger, in zijne studie-jaren, had Geelkerken al zijn eigen opvattingen, die niet in alle deelen precies parallel liepen met het gevoelen der meeste Gereformeerden. Hij was, wat men hier thans zou noemen: *broad-minded.*

"Men dient," zoo redeneerde hij reeds in zijn studententijd, "eigen kring het best door met alle kringen van het rijke leven contact te zoeken." "Een belijnde overtuiging sluit niet uit het onderhouden van relaties van elken aard; dus ook met hen, wier levensovertuiging niet in alles overeenkomt met de stellingen van de Gereformeerde Kerk." Daarom wilde hij ook, schoon student in de theologie, geen vrijstelling vragen van den militairen dienst; maar vervulde hij zijn plichten jegens het Vaderland bij het eerste regiment vestingartillerie. En in den mobilisatietijd diende hij met genoegen als veldprediker in de stelling Amsterdam. Men zou dus kunnen zeggen, dat Geelkerken een man van breede sympathieën is, die midden in het volle rijke leven staat, en staan wil.

Naar aanleiding van een interview met Dr. Geelkerken zegt een Nederlandsch blad van hem:

"Daar staat hij: kloek, breed van schouders, een schemering nog maar van blond haar op de gladde kruin, even uitstaande oogen, een gebogen, goedgevormde, krachtige neus, een zelfbewuste mond. Een middenveertiger met de frischheid, het prettig-beweeglijke, maar vooral ook met het spontane van de jeugd. Geen 'martelaar,' geen 'slachtoffer,' maar ook geen drijver. Een 'booswicht' het minst van al. Misschien . . . een held? In ieder geval een kerel, een man, die vecht voor wat hij zijn goed recht meent."

In de gemeente Amsterdam-Zuid, zijn tweede standplaats, gevoelt hij zich in zijn element. Hij zegt er zelf van:

"Ik werd beroepen, in het voorjaar van 1915, naar Amsterdam-Zuid, een buitengewoon mooie, gunstige gemeente. Het Nederlandsche volk, in al zijn vertakkingen, heb ik er onder mijn gehoor. Daar is de millionair, die aan den rand van het Vondelpark zijn paleis-achtige woning heeft, daar zijn de boeren en de tuinders uit den polder, de hoogleeraren en de zakenmenschen, het personeel van de Valerius-kliniek, de winkeliers uit de Van Lennepbuurt, de ambtenaren en de Patrimonium-gezinnen uit de nieuwe bouwblokken. Twee Christelijke Hoogere burgerscholen en een groot aantal onderwijs-inrich-

tingen op Gereformeerden Christelijken grondslag staan in of vlak bij mijn wijk. Het aantal belijdende leden is in tien jaren, dat ik hier het Woord des Heeren mag verkondigen, van 1800 op 2800 gestegen. Het kerkelijk budget werd meer dan vervijfvoudigd, het aantal mijner catechisanten is nu over de 300; het was in 1915 amper 100.

"Veel menschen heb ik onder mijn gehoor gehad in de jaren, dat ik in deze heerlijke wijk arbeid. Velen heb ik in dien tijd mogen winnen voor meer dan een kerk. En velen, die bezig waren af te zakken, die met hunne moeilijkheden bij mij zijn gekomen, heb ik trachten te behouden voor de Gereformeerde Kerk en in die bonte mengeling van zielen zijn er verscheidenen, die wederom met volle overtuiging onze leer belijden.

"Ja, mijne gemeente is gaan opleven. Ik heb den naam, kom, laat ik het maar ronduit zeggen, van nog al scherp te zijn. Nooit heb ik naar eenige populariteit gestreefd, en dat de gemeente in hare massaliteit toch zoo bijzonder meeleeft; dat de avondkerken zoo goed gevuld zijn als de ochtenddiensten, dat de catechisanten bij uitzondering verzuimen, is niet om den persoon maar om de zaak. — —

"De resultaten van mijn werk onder de jongeren zie ik schier dagelijks, bijvoorbeeld ook uit correspondenties, die mij geworden uit China en Noord-Amerika, uit Indië, uit Afrika en uit eigen land. Ik krijg lange brieven, waarin mij om raad gevraagd wordt in kwesties, het godsdienstige en het zieleleven rakend. Brieven, die herinneren aan kennismaking uit den mobilisatietijd.....

"Het zijn heerlijke belevenissen, als de conducteur van de tram mij aanklampt en vertrouwelijk naar mij overbuigt om te zeggen, dat hij vaak onder mijn gehoor is. Als de bloemenman, bij wien ik wat tulpen wil koopen voor een ziek meisje, mij zegt: 'Van u neem ik geen geld, dominee, u herkent mij niet; ik herken u wel. Ik zag u herhaaldelijk op het fort.' En de man met de houtjes, die aan de Jacob van Lennep-kade de knoestige blokken splijt, antwoordt mij, als ik hem den weg vraag: 'Hierheen, dominee! Kent ge mij niet meer? Gij hebt ons in de cavallerie-kazerne vaak verkwikt.'

"Voor de meesten van die goede lieden heb ik in de eeuwige dingen iets mogen zijn, en ik ondervindt dan ook weinig verdrietelijkheden."....

In het licht van het bovenstaande zal men zich ongetwijfeld wel eenigszins eene voorstelling kunnen vormen van Dr. Geelkerken's verschijning, persoonlijkheid, aanleg en karakter. Men zou zoo zeggen: Die man zou zich uitstekend kunnen aanpassen bij het breede Amerikaansche leven in de groote steden, en bij de godsdienstige bewegingen in dit land. Zulk een man gevoelt behoefte aan eene zekere mate van Christelijke vrijheid, die men in eigen kring niet altijd vindt.

Het verwondert ons dan ook niets, dat Dr. Geelkerken, die ongetwijfeld een eigen kijk op de dingen heeft en tevens eene behoorlijke mate van zelfstandigheid bezit, nu juist niet bijzonder sterk ingenomen was met het "Getuigenis," dat de Generale Synode in 1920 tot de Gereformeerde Kerken in Nederland deed uitgaan. Van zijn eigen standpunt de dingen beziende, hief dat "Getuigenis" de Gereformeerde Kerk te hoog op en wierp het de niet-kerkelijke-Gereformeerde wereld te laag neer. Oog hebbende voor de gebreken *in* die Kerk en voor de goede dingen *buiten* die Kerk, heeft Dr. Geelkerken zich dan ook gedrongen gevoeld, om op dat "Getuigenis" der Generale Synode der Gereformeerde Kerken in Nederland eenige critiek te oefenen in een predikatie: *Machteloosheid en Krachtsontplooïing der Kerk,* die hij naar aanleiding van dat "Getuigenis" den 3den October 1920 uitsprak, en later publiceerde. Dat "Getuigenis" der Synode was hem te eenzijdig. Zeker, ook hij wilde waarschuwen tegen ketterij en vreemde leeringen, en tegen allerlei gevaren, waarmede de wereld de Kerk bedreigt; maar de Kerk mag die wereld toch ook weer niet aan haar eigen lot overlaten, doch zij moet haar zoeken te redden en te behouden. Kort gezegd: het oordeel der Generale Synode der Gereformeerde Kerken over de wereld was Geelkerken te eenzijdig negatief; hij zelf koesterde van die wereld betere gedachten. Hij meende daarom dan ook, dat het Synodaal getuigenis moest aangevuld worden met het getuigenis van Christus. Wel hebben de Kerken zich te wachten voor wereldgelijkvormigheid; maar zij hebben toch ook vooral bedacht te zijn op de roeping der ontferming tegenover de kranke wereld.

Geelkerken miste, zooals hij zelf zegt in zijn: *Om het Getuigenis,* bl. 10: "in het synodale stuk allereerst *elke uiting van ootmoedig schuldbesef.*" "Vele Gereformeerden, zegt hij, oordeelen aldus: 'Wij hebben de waarheid, en daarmede uit!' Men gevoelt niet genoeg, dat voor al ons kennen het woord des Apostels geldt: 'Nu kennen wij ten deele.' Hoe jammer, dat ook *deze* toon in het stuk der Synode niet gehoord wordt! Nu *moet* het — hoe anders ook bedoeld — naar buiten wel den indruk maken van te zijn ingegeven door een gevoel van hooghartige zelfingenomenheid en kerkelijke zelfvoldaanheid."

En in de tweede plaats miste Geelkerken in het stuk der Synode "een ernstige en duidelijke *aanwijzing van de taak, die ook onze Gereformeerde Kerken hebben ten opzichte van de wereld.* De Synode vermaant wel dringend de kerken, om zichzelven toch onbesmet te bewaren van de wereld, te waken en te strijden voor de zuiverheid der leer en de ongereptheid des levens in eigen kring, maar in haar stuk ontbreekt de echt-christelijke toon der ontferming over de diep-gezonken en zwaar-schuldige wereld, en elke aansporing tot krachtige en bezielde bearbeiding dier wereld met het evangelie van Christus." id., bl. 11.

Eindelijk kwam het hem ook voor, "dat de Generale Synode in haar *Getuigenis* tekort geschoten was in het *aanwijzen van den weg, waarlangs het alleen tot wezenlijke versterking van het geestelijke leven der kerk en dus tot krachtsontplooïing naar binnen en naar buiten, tot bestrijding der dwaling, tot beveiliging van eigen ziele-heil en tot vervulling onzer roeping ten opzichte van de wereld rondom ons komen kan.*" id., bl. 12.

Deze critiek van Dr. Geelkerken werd vrij algemeen aangemerkt als een aanval op de Generale Synode der Gereformeerde Kerken. Vele Gereformeerde leiders maakten zich dan ook op, om de Synode tegen Geelker-

ken's aanval in bescherming te nemen. Geelkerken's critiek werd met uiterst scherpe tegen-critiek beantwoord. En men beperkte zich niet tot de weerlegging van Geelkerken's critiek op het synodaal *"Getuigenis"*; maar men nam nu ook Geelkerken's eigene beschouwingen onder het mes. De scherpste pijlen richtte men op Geelkerken's *kijk op de wereld van onzen tijd.*

Zelf zegt hij dienaangaande in genoemde preek: "Als ik den blik richt op onze tegenwoordige menschheid en wereld, dan zie ik haar in meer dan één opzicht als dien maanzieken knaap uit ons tekstverband, van den duivel bezeten en in zwaar lijden. Want, voorwaar; het is *jammerlijk eenzijdig* om in onzen dag de wereld, de menschheid niet anders te zien dan als een samenknoopsel van enkel dwaling en ketterij, leerverbastering en sektewezen, afval in het belijden en afwijking in den wandel, goddeloosheid en onzedelijkheid, vijandschap en zinnenlust, ongodisterij en opstandigheid. Nog eens, dat is een jammerlijke eenzijdige visie op onzen tegenwoordigen toestand. Wie zijn oog, zijn oor, zijn ziel ontsluit in dezen tijd, voelt *ook* aan een eeuw, die — zij het goeddeels onbewust — toch in haar diepte hongert en dorst naar het heil, dat zij *niet* heeft en toch niet missen kan; zoekt en streeft naar het geluk, dat zij op haar doolpaden najaagt en *niet* vindt; in schier wanhopige vertwijfeling de handen uitstrekt naar idealen, waarnaar zij hunkert en die zij *niet* vermag te grijpen; door haar rauwe oproerkreten heen, midden in haar luidruchtigen roes van zingenot schreeuwt en schreit naar den levenden God; kortom, die —zonder het vaak zelf te weten en te willen — niettemin naar Christus en Zijn discipelen, Zijn kerk, zich wendt om hulp, juist zooals die ongelukkige vader zijn arm, bezeten, maanziek kind bracht bij de negen jongeren van Jezus aan den voet van den Thabor."

Van deze visie op de wereld zeiden de tegenstanders van Dr Geelkerken, dat zij "èn in strijd is met de Schrift èn met de ervaring." "Wat het maar waar," zeiden zij, "dat de wereld tot Christus kwam!" Doch dat is juist net *niet* zoo. De wereld, door Geelkerken geteekend, "wendt het oor naar mannen, die spreken uit eigen hart; naar de theosophie; naar mannen die lokken tot hernieuwing van heidensche dolingen; — want wel is er in de wereld zeer zeker een verlangen naar geluk, maar de bevrediging wordt niet gezocht in den weg, dien het Evangelie wijst."

Hiermede was feitelijk het conflict tusschen Geelkerken en de Gereformeerde Kerken aangevangen — dat was in 1920-'21 — en werd Geelkerken verdacht van kettersche gevoelens aan te kleven. Van onderscheidene zijden beschuldigde men hem, dat hij "ijdele woorden" gebruikte, "op lichtzinnige wijze sprak over het gevaar van ketterij," en "geen teeken van den ernst vertoonde, die op het voetspoor van de heilige mannen Gods betamelijk is tegenover het schrikkelijk kwaad, dat ketterijen kunnen veroorzaken"; terwijl sommigen, zij het eerst ook bedektelijk, begonnen te mompelen van: "verkapte Netelenbossiaan," "vermomde Moderne," "een man met Ethische tendenzen"; enz. Hij, Geelkerken, zou met vroom gebaar zijn hand beschermend uitstrekken "over valsche leer en verslapping des levens, of althans den arm der Kerk in haar strijd daartegen terughouden." Terwijl een enkele stem toen reeds sprak van een aanranden van "de eere van het heilige Woord Gods."

Dat laatste is in de jongste kerkelijke procedure hoofdpunt geworden. Doch zulks geschiedde naar aanleiding van een nieuwe predikatie. In een Catechismuspreek maakte Geelkerken met een enkel woord melding van moeilijkheden van verschillenden aard, waarvoor men bij de verklaring van de eerste drie hoofdstukken van Genesis komt te staan; en in het opsommen van sommige van die moeilijkheden maakte hij toen ook melding van onderscheidene opvattingen over het spreken van de slang in het Paradijs. Dat gaf aanleiding tot de vraag, of Geelkerken misschien het spreken van de slang loochende? Daar moest men meer van weten. Geelkerken zou zich over die dingen nader hebben te verklaren.

Bij dezen tijd echter heeft ook Dr. Geelkerken zich schrap gezet. Wat betreft de zaak, waarom het thans eigenlijk gaat, merkt hij op, dat de nieuwe strooming in de Gereformeerde Kerken "verband wil leggen tusschen Bijbelverklaring en de ontwikkeling der wetenschap. Het is hare bedoeling in traditie en confessie, zuiverder weer te geven, wat de inhoud der Schrift is. Daartegen staat het conservatisme, dat de Schrift als Woord Gods verwant met eigen opvatting en de populaire, traditioneele meeningen tot heilige huisjes gaat maken. Tegen deze heilige huisjes gaat de strijd, en niet tegen Schrift en Belijdenis."

"Wat Dr. Geelkerken wil, is terugkeeren van de vraag 'wat zijn wij er onder gaan verstaan' tot de vraag 'wat bedoelden de Bijbelschrijvers?' — —

"Men moet beseffen, aldus Geelkerken, dat traditioneele voorstellingen nog geen confessioneele bindingen zijn en dat zelfs confessioneele bindingen weer getoetst moeten worden aan de Schrift zelf. — —

"Er is een inzicht en een streven binnen de Gereformeerde Kerken, waarvan inzonderheid Bavinck de drager was en dat ook de hartelijke instemming van Dr. Geelkerken heeft, om uit een levend, welbewust positief Gereformeerd beginsel zooveel mogelijk op cultureel, wetenschappelijk, religieus gebied toch zich te assimileeren, daarbij eenerzijds positie nemend tegen uiterst rechts en uiterst links, anderzijds zooveel mogelijk van links en rechts te trekken.

"De Gereformeerde Kerk mag niet een Klein-Rome willen zijn; zij mag zich theoretisch en practisch niet beschouwen als de eenige en alleen zaligmakende kerk. De Gereformeerde Kerk wil die kerk zijn, die zich naar de diepste overtuiging het best constitueert, overeenkomstig de beginselen van Gods Woord, maar niet een instituut waaraan de genade Gods uitsluitend gebonden is. Daarom kan en moet men contact onderhouden buiten de Gereformeerde Kerken met degenen, die God oprecht willen dienen, ook al zijn hun kerkinstellingen naar Gereformeerde overtuiging niet zooals zij moesten wezen."

Aan zulk eene taal zijn we hier wel gewoon. Wie de laatste vijftien à twintig jaren meegeleefd heeft, weet, hoe onderscheidene "jongeren" binnen den kring der Christelijke Gereformeerden herhaaldelijk onomwonden en in de krachtigste bewoordingen uitdrukking hebben gegeven aan soortgelijke gedachten; en hoe ook zij zich bij voorkeur voor hunne beschouwingen beriepen op Bavinck, d. w. z., op den lateren Bavinck, — want zij spraken in die dagen van twee Bavincks: van een Bavinck vóór en een Bavinck nà 1911. Inzonderheid in de werken van Bavinck, die nà 1911 gepubliceerd werden, vonden ze hun gevoelen weergegeven. Door hen zijn we dan ook vertrouwd geraakt met de spreekwijze en terminologie van Dr. Geelkerken.

Geelkerken heeft dan, volgens zijn eigen zeggen, den strijd aangebonden tegen de *heilige huisjes van menschelijke opvattingen en traditioneele, populaire meeningen.* En hij laat zich niet dringen in den hoek van het oudmodernisme, dat op grond van gesloten natuurcausaliteit, wonderen uitsluit." Hij ontkent het wonder niet, laat de Schrift onaangetast, en strijdt ook niet tegen de Gereformeerde Confessie. Evenmin laat hij zich bij de "Ethischen" indeelen. Met sommige uitspraken van Netelenbos is hij het ook niet eens. Hij wil weten, wat de Schrift zegt. Die vraag wil hij ook gesteld zien bij de bestudeering van Genesis 1 tot 3. In toepassing derhalve van hetgeen de Schrift verhaalt van de slang in het Paradijs, is het niet de vraag of de slang heeft *kunnen* spreken, want zulks wordt in geen enkel opzicht door hem in twijfel getrokken; maar of de Schrift leert, dat de slang *metterdaad sprak.* Geelkerken wil onderscheiden tusschen de gewone traditioneele opvatting en hetgeen, naar de leer der Schrift, feitelijk plaatsgreep. En voor zichzelf acht hij het mogelijk, dat de gewone traditioneele beschouwing wijziging zou moeten ondergaan, indien men een degelijk wetenschappelijk onderzoek zou instellen.

"Een aanrander van het gezag der Heilige Schrift," zooals men hem den volke heeft willen afteekenen, wil Geelkerken geenszins zijn. Hij wil degelijke wetenschappelijke studie. Doch tegenover allerlei verdachtmakingen heeft hij terstond van het begin af geweigerd, om opzettelijk aan de Gereformeerde Kerken zijne liefde te verklaren *of ook een extra-betuiging van Gereformeerdheid* aan te bieden. "Zoodra in een huwelijk de echtgenooten," merkt hij zeer terecht op, "elkander opzettelijk verklaringen gaan afgeven, dat zij elkander nog liefhebben, is er reeds iets niet in orde. En wie door het feit, dat ik met mijn *leven* de Gereformeerde Kerken dien, niet overtuigd is van mijne liefde voor haar, zal dit zeker niet door een nog zoo nadrukkelijke mondelinge of schriftelijke *verklaring* mijnerzijds worden."

"Een man van eer zal dengene, die hem voor een leugenaar uitmaakt, niet zijn waarheidszin gaan betoogen, maar vordert hem op het bewijs en ziet hem, zoo hij dit schuldig blijft en niet onder aanbieding zijner verontschuldiging terugneemt, zelfs niet meer aan. — Een extra-verklaring, dat ik heusch Gereformeerd ben, krijgt zoo iemand niet van mij. Mijn handteekening staat onder de Drie Formulieren van Eenigheid en is nimmer door mij ingetrokken. — Als man van eer ontzeg ik ieder het recht om aan mijn goede trouw ook maar te twijfelen, en niemand krijgt een extra-betuiging van rechtzinnigheid van mij los."

Aan dat woord bleef Geelkerken tot aan het einde toe getrouw; tevens sterk staande op een zuivere toepassing van het kerkrecht.

In een volgend nummer letten we nader op het eigenlijke conflict.

H. D.

NO GRACE BUT WRATH

Psalm Seventy-Three

The superscription of psalm seventy-three informs us, that Asaph was the human instrument through whom the Spirit of God revealed to the Church of all ages the profound and abounding wisdom contained in this beautiful song. There are some, among whom also Calvin, who prefer to think that it was not Asaph, but David who composed this psalm and "that the name of Asaph was prefixed to it, because the charge of singing it was committed to him, while the name of David, its author was omitted, just as is it usual for us, when things are well known of themselves, not to be at the trouble of stating them". (Calvin.) But there is no reason to accept this view as true. For first, the ground adduced for this opinion is a mere conjecture and not in harmony with the facts, for many of the psalms in Scripture do bear the name of David, from which it is evident that it was by no means customary to leave the name off, when it was well known and a matter of fact that David wrote a certain psalm. And, secondly, the Word of God introduces Asaph to us, not only as a chief singer or precentor in the sanctuary, but also as an author of psalms. For in II Chron. 29:30 we read: "Moreover Hezekiah the king and the princes commanded the Levites to sing praise unto the Lord with the words of David and of Asaph the seer." Asaph, then, was not only a singer but also a seer. He not only directed the sacred music in the sanctuary but also was instrumental in the composition of songs to be chanted there. And it was, according to the superscription, through him that the Holy Spirit gave this beautiful gem of divine wisdom and consolation in suffering to the Church of Christ Jesus in the world.

Asaph was a singer, a leader in music, one of the three precentors that were appointed to direct the music accompanying divine worship in the sanctuary. We know from the Word of God (I Chron. 23:2-5) that David, the king, himself a singer and a lover of music, and, besides, deeply concerned with the things that pertained to the house of God and the dwelling-place of Jehovah, divided all the Levites into four groups or com-

panies. To the smallest of these four divisions, a group consisting of four thousand Levites, was assagned the music that accompanied divine worship. From this division of four thousand was chosen again a smaller group of two hundred and eighty-eight. These were all select singers. And these were once more subdivided into twenty-four classes, all of which were placed under the direction of three precentors, Heman, Asaph and Ethan or Jeduthun. This Asaph is at the same time the author of some of the psalms of Holy Writ, and he composed the song we will now proceed to consider a little more closely and in detail.

A mere superficial perusal of the whole psalm will immediately make it plain why, in this connection, we consider it important to dwell more or less at length upon the significance of this part of the Word of God. For the theme of the entire psalm may be expressed in the one question: Is God good to the ungodly? And this is also the important question involved in the controversy concerning common grace. Still more. The author of psalm seventy-three does not deal with this question in the abstract. On the contrary. It is to him a question of profound practical significance. He was led to consider the question by considering things as they appeared to him in the world. And he saw the wicked prosper in the world. This seeming good fortune and prosperity of the ungodly in the light of God's all-overruling providence and government is the problem with which the poet deals in this psalm. And this is the problem of common grace. But we ought to notice from the outset, that the spiritual attitude of Asaph over against this problem is radically opposed to that of the protagonists of a common grace in our day. The latter glory in their view, Asaph is troubled in soul as long as he imagines there is such a thing as common grace. This is so plain from the first part of the psalm, that no one can deny it. If it should prove to be a fact, that God favors and is gracious to the ungodly Asaph will have no rest for his soul, he cannot be comforted and it seems to him that he loses his God. For it has been well emphasized repeatedly, that the question of common grace above all concerns our conception of God. So does the author of psalm seventy-three conceive of the matter. But instead of teaching or even inferring, that a denial of common grace is based upon a wrong conception of the Most High, implies that God is cruel and even monstrous, as our opponents would fain maintain, the author of our psalm emphatically teaches, that the affirmation that God is good to the ungodly and wicked implies a denial of the very holiness and righteousness of God as well as a denial of His love over His people. It is to Asaph a denial of the very Godhead of God. To hold that God is gracious to the wicked and that He blesses them is sufficient to lead him to the unhappy suggestion, that there is no knowledge in the Most High and that the affairs of this world roll on at random and are governed by chance rather than by the direction of a righteous and just and almighty God. Such is the spiritual attitude of Asaph over against the question in distinction from those who in our day extol the view, that God is good to all without distinction and that He is gracious over the ungodly. To the poet the very idea is intolerable. It upsets him. It brings him trouble and conflict. He cannot conceive of his God favoring the wicked. Secondly, it must also be noted, that Asaph, even if he would have to come to the conclusion, based upon an impartial observation of the facts in life, that God is, indeed, good to the ungodly, is incapable of noticing anything common in this grace of God. In that case, if you will let the facts of life speak and draw your conclusion from them, you will have to arrive at the view that God is gracious to the ungodly in preference to the godly. For it is the ungodly, not the godly, that prosper in the world and that for the most part triumph. They enjoy all things, and that in spite of the fact that they seem to exert themselves to provoke the Most High to anger and to challenge Him to take vengeance upon them for their iniquity. Would it not seem, then, that God takes pleasure in their wicked deeds? All the more this question urges itself upon the mind and heart of the poet when he considers the lot and way of the righteous in the world. They suffer. They are "pinched with poverty, oppressed with many troubles, harassed with multiplied wrongs, and covered with shame and reproach" (Calvin). They groan and sigh and cry out to the Almighty, but there seems no God in Heaven that inclines His ear unto their lamentations, or is mercifully moved with their afflictions. If grace is for the wicked, there is nothing common in it, for the righteous, according to the same basis of judgment, seem to be deprived of it, in proportion to the seriousness of their effort to walk in the way of the Lord!

Such in general is the content of the first part of the psalm, narrating the troubles and conflicts of heart and mind the poet experienced, and extending through verse 16. The author begins the psalm by stating from the very outset the positive conclusion to which he had come, however painful and grievous his experience had been, when his soul had been agitated by many doubts and temptations. He had gained the victory. He had not been overcome by these doubts and murmurings concerning his God, but entering into the sanctuary and having been taught by his God to view all things in the light of eternity, he had come out of the battle victorious and even encouraged in hope and confirmed in the faith. What he had learned in that sanctuary he states first of all, before he continues to speak of his doubts and conflicts. "Truly, God is good to Israel!" Such is the positive theme of his song, and this he would impress upon every soul of the godly in trouble and affliction. It is the outcome of all his temptations that he may now confidently state this. Surely, that is, however things may appear to the contrary, God is good to Israel. And we may note that it is the intention of the poet to have the emphasis placed on *Israel*. To *Israel* God is good, not to the wicked. And, lest he should be misunderstood because of lack of definiteness, he adds immediately: "to such as are of a clean heart." For not all that lay a claim to the name of Israel belong to the true Israel of God.

There are wicked even among them, the Israel according to the flesh. The poet, therefore, "with a view of blotting out from the catalogue of the godly all the degenerate children of Abraham, acknowledges none to belong to Israel but such as purely and uprightly worship God; as if he had said: 'When I declare that God is good to Israel, I do not mean all those who, resting contended with a mere external profession, bear the name of Israelites, to which they have no just title; but I speak of the spiritual children of Abraham, who consecrate themselves to God with sincere affection of heart'" (Calvin). To these, then, God is good. To none other. This is now finally established in the mind of the author, however he may have been troubled at first by things that seemed too deep for him to scrutinize.

But the author continues to narrate the soul-battle he had fought before he had arrived at the conclusion, that God is good to His people and not to the wicked. There had been a time, when he had not possessed the comfort of that assurance, when his feet were almost gone and his steps had well-nigh slipped off the path of the godly. He had been so harassed with doubts concerning the government of all things, he had been so filled with bitter feelings and rebellious murmurings concerning his God, that he had felt himself slip away from the way of the righteous. For it is a fact, that doubts concerning our God are of the most painful and serious doubts, and they do, indeed, affect our whole life and conduct. And the author goes on to describe the occasion for this bitter conflict. He had been doing a bit of observation and comparison. He had glanced about himself in the world especially with a view to the way in which things were governed. And he had become envious at the foolish. which is merely a generic term to designate the wicked. The specific cause of this envy was that these foolish enjoyed continual prosperity in the world. He, therefore, really had a quarrel with God, who sent them this prosperity, "for," says Calvin, "we are ready to imagine, that since God grants them so much of the good things of this life, they are the objects of His approbation and favor." So did Asaph imagine. And he relates to us his inner reasonings and disputes he had with the Most High. He noticed, with regard to these foolish and ungodly, that there are no bands in their death. They know no death-struggle, and the pangs of death never seem to take hold of them. During their whole life they are strong and vigorous, for their strength is firm, and at the end they quietly and peacefully seem to glide away into eternity. They are not in trouble as other men are, neither are they plagued like other men. They seem to dwell in sweet repose and undisturbed luxury and prosperity, poverty and want they know not and fierce trials do not seem to assail them. They appear exempt from the common miseries of men in proportion to the measure of their wickedness, and especially are they exempt from the many trials of the righteous. Now, because of this, pride compasseth them like a chain, they boast in their pride, they adorn themselves with it as with a chain of gold. It is their glory to be haughty. "They are as great in their own esteem as if they were aldermen of the New Jerusalem; they want no other ornament than their own pomposity. No jeweler could sufficiently adorn them; they wear their own pride as a better ornament than a gold chain" (Spurgeon). Violence covereth them like a garment. They seize and covet, they rob and plunder and in their greed and covetousness they oppress whomsoever they will, particularly the righteous. "They brag and bully, bluster and browbeat, as if they had taken out a license to ride roughshod over all mankind" (Spurgeon). They wallow in wealth and prosperity and they feast and live sumptuously every day, so that their very eyes stand out with fatness; and their income and possession even far exceed their own greedy expectations and imaginations, for they have more than heart could wish. They are wicked and their heart is corrupt, neither do they take pains to dissemble their own ungodliness, for proudly they speak of oppression and furiously they foam at the poor and the righteous. Still more. As they do with men so they do with God. Also over against Him they assume an attitude of boastful pride and wicked haughtiness. Rebelliously they speak blasphemies against the Most High, challenging Him as it were to take vengeance of their wicked deeds. And affecting that they are God they let their tongue wander through the whole earth as if they were masters of the universe. Such is the picture the psalmist draws. Thus he saw them. These were his observations. On the basis of these one would seem to be bound to arrive at the conclusion that God is gracious to the wicked at least in this present time and with respect to the things of the world.

In verse 10 the poet introduces another group of people and there is a difference of opinion among commentators with regard to their identity. Whom does he here introduce as saying: "How doth God know and is there knowledge in the Most High?" According to some, these are the followers of the most preeminent among the ungodly, those who are not as elevated in their positions in the world, but who spiritually assume the same attitude and take the same stand with them, boasting with them against the Most High in their sinful pride. Others are of the opinion that the poet here refers to God's people, their steps well-nigh gone, envying the foolish and feeling their feet slip away from under them. They begin to murmur and to have a quarrel with God. In our opinion this latter interpretation is correct. The author himself never slipped away as far as these people of God, whom he now introduces. But it is a fact, that many children of God in the world, still imperfect and sinful, limited in their understanding of the ways of the Lord, are tempted to charge God foolishly, when they see the prosperity of the wicked, while they themselves are in trouble and sorrow every day and their punishment is there every morning. It is then that they return hither, that all their attention is concentrated upon this seemingly unequal and unjust government of God in respect to the things of this present time; and they are tempted to say: How doth God know and is there knowledge in the Most High? Like Jeremiah they expostulate: "Right-

eous art thou, O Lord, when I plead with thee; yet, let me talk with thee of thy judgments; Wherefore doth the way of the wicked prosper? Wherefore are all they happy that deal treacherously?" And, tempted by their own sinful heart, though they do not break forth in open rebellion against the Lord and in the blasphemies of the ungodly, yet within their inmost heart they fret and criticize God and His dealings with men, accusing Him of injustice in conniving at wickedness. They like to complain against Him, they reason and plead with Him and actually imagine that they have a ground for their murmurings gainst the Most High. And that ground is expressed in the words: "Behold, these are the ungodly, who prosper in the world; they increase in riches." And when they turn away from the ungodly and toward their own lot, they discover that their only reward for their righteousness is a daily scourging! For carefully they walked, and they can wash their hands in innocency. They have no part in the boastful pride of the wicked. Yet their affliction is there every morning as sure as the light of the morning sun dissipates the night's darkness and of their calamaties there is no end! Thus they wail and complain and murmur; and if it were not for the sustaining power of God's almighty grace, they would be swallowed up in this dark abyss of doubt and conflict.

But the psalmist now changes his tone. He will not speak thus. Even if the thought should for a moment be entertained in his heart the expression of it will not come over his lips. He realizes the deep sinfulness of such deliberations. And he is conscious of the danger and of the evil such thoughts might work should they ever be expressed by such a man as he. If a man like the psalmist, a leader in Israel, should speak thus of a grace of God over the ungodly, he realizes that he might probably find support with some profane hypocrites, whose heart is filled with the love of this world and who have no spiritual part with the inheritance of the true Israel of God; but he would surely sin against the generations of the true spiritual children of God. The timid among them, in their sufferings and afflictions, would by such speech be carried still deeper into their darkness and into the distress of their soul. Surely, there would be no comfort in the thought for them! And why carry the conflict of his own soul into the hearts of others? No, somehow he realizes that his conclusion cannot be right. Even though he does not understand the ways of God, he will not accept the conclusion that God loves the ungodly and that He is really good to them. He will hold his tongue. He refuses to offer as an explanation for the apparent disorder in the government of the world by God, that the Most High is good to the wicked. And though the thing is still painful to him and he fails to see light in the deep ways of God, he will bury his trouble in his own heart for the present, bear it alone and hold his peace, realizing that by acting otherwise he would but sin against the generations of God's children. And would to God that Dr. Kuyper had followed the same course, and that he had held his tongue, rather than sinning against the generation of the true children of God by offering an explanation the heart of which is that God is a friend of the wicked, even standing in covenant-relation with them for the present!

But no, even here the psalmist cannot rest. He cannot live with this conflict raging in his own soul. He must fight it out. And he turns in the proper direction to finish the battle and come out as the victor. He goes to the sanctuary of his God.

Various explanations have been offered of the psalmist's meaning when he tells us that he went into "the sanctuary." Some, even among eminent Hebrew commentators, understand by this sanctuary a reference to Heaven, God's celestial abode and the dwelling-place of the angels and of the saints made perfect. The significance then is, that in the spirit the poet entered Heaven, and from there, instead of contemplating the lot of the righteous and of the wicked from a mere earthy point of view, he now takes within the scope of his view also their end. He looks at all things now, not merely from the viewpoint of the world and things present, but in the light of eternity. There is without doubt an element, a very important element of truth in this interpretation. For this is exactly what the psalmist does, at is evident from the rest of his song, and it alone becomes the end of all his troubles and the cure of all his conflicts and doubts. It is true, that one cannot understand the ways of God in this world with respect to the godly and the ungodly, if he refuses to widen the scope of his vision so as to embrace eternity. The wisdom of the world is earthy and for that very reason also devilish. The fool only it is who considers things earthy all by themselves, divorcing them from things heavenly. Yet, this is exactly what they must do, who would speak of a grace of God over the wicked in the things of this present time. They separate what plainly belongs together. They divide earth and heaven, they separate the way from the destination, the means from the end. And having thus made a division they foolishly call the way grace, no matter whither it leads, they designate the means as favor, no matter what they may work. Is a beautiful road grace, as long as it leads to sure destruction? Is a sweet poison a good, because it affords a pleasant taste for a moment, afterward working sure death? No, indeed! And the moment you look at the way of the righteous and of the ungodly in the light of eternity, which is the only proper way of considering things, the talk of a common grace becomes absurd. Well, then, this is exactly what the psalmist does now, and we should keep that element in our interpretation, according to which the sanctuary is Heaven into which the poet enters in the spirit. Others, among whom also Calvin, have it that the sanctuary into which Asaph entered, must be explained as the oracles of God, God's testimony, celestial doctrine, the school of God. According to this interpretation Asaph intends to tell us, that he was instructed by the Lord and that the Lord Himself taught him to understand those things which were too painful for him. Submissively he allowed himself to be instructed by divine wisdom, and thus taught by God Himself and considering all things in the

light of divine wisdom, he was cured of his murmuring unbelief. This interpretation is not excluded by, but rather implied in the former explanation. Certainly it was through instruction from above, that the poet learned to contemplate the government of God regarding the righteous and the wicked in the light of eternity and of heavenly things. And lastly, all this does not exclude but is rather supplemented by that interpretation which explains that Asaph went into the sanctuary in Jerusalem in the literal sense. How proper it is to explain, that Asaph, leader in the music that accompanied the worship of the sanctuary, literally turned to the sanctuary, where he was wont to worship, there unburdened his troubled heart before his God, and there received instruction and light from above!

In the sanctuary he understood the end of the wicked. by *the end* the poet makes no reference to judgments executed upon them in this world, whereby all their prosperity is removed from them or all their plans and aspirations fail. There are, indeed, many commentators, who, guided by their evolutionary tendencies, according to which they cannot grant that in that early age there was a clear conception of eternal things, refuse to find any reference here to the eternal retribution of the wicked. They, therefore, eliminate the thought of eternity from the otherwise so perfectly plain language of the psalm and interpret that Asaph refers to temporal judgments of God upon the ungodly. After all, the poet noticed, that this temporal prosperity of the wicked does not endure but soon and suddenly comes to an end. But it is evident that such an explanation is in conflict with the central thought of the whole psalm. For the chief thought of the entire psalm is exactly that the wicked prosper with undisturbed peace even to the very end of their earthly way. There are no bands in their death and they are not in trouble as other men are. With respect to this earthly prosperity of the wicked the view of the poet is not altered. Besides, in the rest of the psalm the poet certainly makes mention of the blessed end of the righteous in glory. And, therefore, also the contrast demands that by the end of the wicked we understand their eternal desolation. Not their death proper, but their state after death. The thought, therefore, is that he was cured of his foolish envying of the wicked and of his sinful murmuring against God, when he watched the end of the way of the ungodly, when his attention was called to the final goal to which their way of earthly prosperity was leading them.

How, then, was the conception of the psalmist changed when he viewed the earthly way of prosperity of the ungodly in the light of their end? What was the conclusion he reached with respect to that prosperity? And in what respect did he change his mind with regard to the present government of God over the righteous and the unrighteous? The poet begins to tell us in vs. 18: "Surely, thou didst set them in slippery places; thou castedst them down into destruction." Here is the heart of the psalm. And arrived at this verse I would challenge the defenders of the common-grace faith to elicit any possible comfort out of it for their conception. Or, if they will admit that there is nothing to support them in their conception in this particular passage, I would ask them nevertheless to offer any interpretation of this verse in its context, that is in harmony with sound rules of exegesis, and yet does not radically contradict their entire theory of a grace of God over the ungodly with respect to the things of this present time. They cannot offer the explanation that God would bless these ungodly and does bless them, but that they frustrate His good will by turning His bounties into slippery places on which they slide into eternal desolation. That would be such a distortion of the poet's meaning as to take the very heart out of the comfort contained in this psalm. For the question that troubled the psalmist was not at all, what the wicked did with the things of God, but concerned *God's dealing with the wicked.* His anxious query was: Must I believe that God favors the ungodly, when He makes them increase in riches and walk in unbroken prosperity? If so, He cannot be comforted for such a thing he cannot conceive. But with that question he goes into the sanctuary and he receives an answer. And what is the answer? How does God instruct him? In brief this is what the Most High teaches him to see: *God is not graciously inclined to the ungodly when He makes them to prosper, neither does He intend to bless them with this prosperity. But in doing so He deliberately sets them upon slippery places in order to cast them into deeper destruction.* Calvin says, commenting on this verse: "God for a short period thus lifts them up, that when they fall their fall may be the heavier." Spurgeon comments as follows: "Here, to meet the case, he sees that the divine hand purposely placed these men in prosperous and eminent circumstances, not with the intent to bless them but the very reverse." The poet now dwells on this thought a bit, for it is sweet to him and it sets him at rest before his God, to discover that God does not favour the wicked but considers them even in this present time in His wrath, that He does not bless them but set them on slippery places for their final and terrible destruction. For God also it is, Who does cast them into that destruction. He not only exalts them temporarily but He also brings them low eternally. "The same hand that led them to their Tarpeian rock also hurled them down from it. They were but elevated by judicial arrangement for the fuller execution of their doom" (Spurgeon). Swiftly their desolation comes upon them and that by means of their worldly prosperity and according to God's intention. What is seventy or eighty years of apparent joy, if they must be means to an eternal woe and desolation? The momentary glory of the graceless is in a moment effaced, their loftiness is in an instant consumed. They are to the Lord what a dream is to a dreamer when he awakes. The latter realizes the vanity of his dream-images and he despises them as a vain thing, and so shall the Lord despise the image of the wicked when he awakes to judgment. He will utterly consume them with terrors.

Thus, then, is the explanation we receive in the sanctuary of God concerning the bestowal of prosperity and

the things of this present time upon the ungodly on the part of God. If we look about us in the world and see the things as they manifest themselves to our natural eye, and if, then, with our sinful mind we pass judgment upon them, we may probably come to the conclusion that God is gracious to the ungodly even in preference to the righteous. For God gives the wicked many things and He makes them very great in the world. But entering into God's school and receiving instruction from above and considering all these things in their proper connection with and relation to the end of the wicked, they change their aspect and we notice our mistake. It is not love but wrath that sets a person on slippery places, in order to cast him very low into eternal destruction. Such is very plain. There was no reason, indeed, to envy the wicked in their wealth and peace, no more than there is reason to be envious at the fattening of an ox that is prepared for the day of slaughter. And the poet ends this part of his psalm by rebuking himself sharply for his foolish murmurings and rebellious attitude over against God. Foolish and ignorant he had been a great brute, without reason, when he envied the wicked because God prepared them for their final doom.

In what follows the poet turns our attention to the other side of the picture and sings of the blessed condition and taste of the righteous. He is now completely reconciled with his own way even though that be a way of afflictions and tribulations. Does he not possess God? And having God he has all, even as: "To live apart from God is death." Let afflictions come and suffering await him at every sunrise in this brief span of life. God is his portion. Let the way be steep and rough. What of it as long as the Almighty holds his right hand in paternal love? He is confident now that all is well and that his God shall lead him by His counsel in order to take him to everlasting glory afterward. Though all else fail, even his own heart and flesh, yet God shall be his portion forever. No longer shall he foolishly murmur; no more will he give himself to brutish criticism of his Father's government of things. He is assured now that God is good to Israel, even to such as are of a clean heart. Henceforth he will put his trust in the Lord God in order to tell of all his wondrous works.

Clearly, then, psalm seventy-three teaches, that it is sinful and brutish to teach that God is gracious to the wicked, even in bestowing upon them the things of this present time. Entering into the sanctuary of God will cure us of the folly of believing in a theory of common grace.

H. H.

"He who learns not the wisdom of God under the Cross, turns to evil whatsoever is good."

—Luther.

* * *

"The law calls forth God's anger: slays, accurses, judges, and condemns whatsoever is not in Christ."

—Luther.

BOEK-RECENSIE

De firma H. Veenman & Zonen, Wageningen, Nederland, heeft ons onlangs ter bespreking doen toekomen een boekwerk van de hand van Prof. Dr. Th. L. Haitjema, hoogleeraar aan de Rijks-Universiteit te Groningen, Nederland, getiteld: "Kart Barth."

Dit boek, in 't licht gegeven "als een eenvoudige bijdrage tot de kennis van een merkwaardige geestesbeweging van onzen tijd," handelt in zes voordrachten over *Karl Barth en de jong-Zwitsersche theologie.* Deze voordrachten zijn ontstaan uit een reeks academische college's, voor predikanten gegeven aan de Rijks-Universiteit te Groningen gedurende het verloopen winter-halfjaar.

De auteur staat zelf sympathetisch tegenover de zoogenaamde "theologie der crisis" van Barth en zijne geestverwanten. De "Zwitsersche beweging" heeft hem reeds veel geleerd. En hij verwacht ook voor Nederland veel van deze merkwaardige jong-Zwitsersche geestesbeweging. Daarom hoopt hij dan ook van harte, dat door een voordrachtenbundel als deze de oprechte belangstelling voor het werk van Barth moge toenemen.

Dr. Haitjema is van oordeel, dat ieder theoloog tot klaarheid dient te komen over zijn positie tegenover Karl Barth en de jong-Zwitsersche theologie. Hij acht deze beweging van zoo groote beteekenis, dat hij eene vergelijking zou willen maken tusschen het optreden van Karl Barth en dat van Friedrich Schleiermacher; m. a. w., hij verwacht er groote verandering van in onze Godskennis en Evangelie-prediking.

Om ons dit waardeerings-oordeel aannemelijk te maken, begint hij dan met *"Karl Barth als openbarings-getuige"* ons te schilderen. Hij wil Karl Barth nemen, zooals deze wil genomen zijn. Om in den gedachtenkring van een auteur door te dringen, zegt Haitjema, "is er ook voor den wetenschappelijken onderzoeker geen andere weg, om aan alles verduisterende misverstanden te ontkomen, dan door den schrijver zelf te laten getuigen van wat hij wil en bedoelt." Daarom zoekt hij Barth niet te verklaren, zooals zoovelen doen, uit de stemmingen van den nà-oorlogschen crisis-tijd; ook maakt hij hem niet eenvoudig een product van de invloeden, die verschillende geesten, als Kant, Kierkegaard, Kutter, Overbeck en Dostojewski, op hem geoefend hebben. Hij plaatst zich met Barth op diens eigen standpunt, namelijk op dat des geloofs. Barth treedt eerst voor ons op als openbaringsgetuige; want zelf wil deze niets anders zijn.

Vervolgens schetst de schrijver ons *de theologie van Karl Barth.* Wel concentreert hij allermeest onze aandacht op het spontaan getuigenis bij Barth, voorzoover het conscienties opschrikken wil; maar hij poogt toch tevens, om de beschouwingen van Barth naar den kant van haar positieven inhoud aan geloofsvoorstelling te grijpen.

Verder handelt hij over *Karl Barth als kind van zijn tijd.* "Karl Barth staat met zijn getuigenis op de schouderen van anderen, en is niet als hemelgezant regelrecht in verticale lijn neergedaald in deze zwoele aardsche sfeer

van historische en psychologische betrekkelijkheden." De schrijver zet Karl Barth in zijn milieu.

In de vierde plaats vindt de auteur van gelegenheid om over de *geestverwanten van Karl Barth* het een en ander te zeggen, en daarbij vooral aandacht te schenken aan mannen, als Eduard Thurneysen, Friedrich Gogarten en Emil Brunner.

Daarna volgt, dat spreekt haast wel vanzelf, een voordracht over Barth's *beoordeelaars en tegenstanders*. Dr. Haitjema zelf geeft dan ook zijn eigen oordeel over de waarheidswaarde van Barth's beschouwing en de Zwitsersche beweging.

De laatste voordracht is gewijd aan de bespreking van *de beteekenis van Karl Barth voor de theologie in Nederland*. De schrijver wil, dat ook in Nederland, ook onder de Calvinisten, ook onder de Gereformeerde theologen, een iegelijk, die ooren heeft, om te hooren, het oor te luisteren zal leggen naar hetgeen Barth hem heeft te zeggen.

Zoo treedt dan Karl Barth allereerst voor ons op als openbarings-getuige. Barth getuigt van en voor de openbaring Gods. Als de profeten des O. T. hanteert hij den hamer der goddelijke boodschap dusdanig, dat alles er door te morzel geslagen wordt. Hij zegt het allen zonder aanzien des persoons aan. Met Paulus stelt Barth de gansche wereld onder het oordeel der goddeloosheid, dat wil zeggen: de reëele wereld van onzen tijd. Gelijk Paulus, wil Barth de *waarheid Gods* brengen, en geen beleven, ervaring of bevinding; maar objectieve kennis van datgene, wat geen oog gezien, geen oor gehoord heeft. "Barth betreedt het slagveld der meeningen met de gedachte, dat Jezus Christus de wereld des Vaders brengt, van welke wij binnen de historische aanschouwelijkheid niets weten, en ook nooit iets weten zullen." Barth wil de conscientie van theologen en philosophen aangrijpen. Hij ziet de betrekking van God tot den mensch naar alle kanten religieus-ethisch. Hij valt dan ook den *hoogmoed* van den religieuzen mensch aan; den hoogmoed van den *godsdienstig-goddeloozen* mensch. Barth stelt *den ongeloovigen mensch* in de crisis. Al wat uit het geloof niet is, dat is zonde. Daarom veroordeelt hij ook de wijsheid der wereld. God moet het winnen van den mensch. De theologie gaat van God uit. Menschelijke theologieën werken veelal verduisterend. Onze theologie moet het Evangelie van Paulus vertolken en klankvol maken. Zij moet theologie des Woords zijn, van het Woord, dat altijd opnieuw gesproken wordt, en gehoord, het Woord, dat eenvoudige objectieve kennis brengt van wat geen oog gezien heeft en geen oor gehoord.

Dusdanig openbarings-getuige treedt ons tegemoet in *Karl Barth* uit de eerste voordracht van Dr. Haitjema.

Een eigen theologie heeft Barth eigenlijk niet, althans nu nog niet. Hij geeft ons niet zijne beschouwing over God, Christus, de Schrift, de Kerk, enz.; maar vraagt: hoe denkt God, Christus, de Schrift, enz. over Barth? Theologie in gewonen zin biedt Barth ons niet. Toch heeft hij wel *iets eigens*. Hij geeft een soort *inleiding* op de eigenlijke theologie. Hij behandelt alleen maar *ken-critische* vragen. Zijn theologie is dus *religieuze ken-critiek*. God moet ons leeren, zegt hij. God is subject onzer theologie. Het hangt van God af of de mensch Hem zal kennen. God moet den mensch over de *grenslijn* tusschen God en mensch heentrekken. Die grenslijn is de *doodslijn* en tegelijk de *levenslijn*. Over die lijn, staat de mensch in de wonder-rijke werkelijkheid van genade en leven, die God voor hem tot positieve waarheid "poneert." Was Kant subjectief, Barth is objectief. God is subject der geschiedenis. De mensch is naar God geschapen. De mensch moet door God worden aangedaan. De *Godvreezende enkeling* is het eerst *bewogen*. De zoodanige bewogene mensch is de van God gekende, en het *kennend subject* in het religieuze. De beweger is God. De beweging komt rechtstreeks van boven.

De theoloog zou zijn leerling derhalve eigenlijk moeten stellen in de *werkelijkheid* Gods. Doch dat kan hij natuurlijk niet. Hij kan hem niet over de grenslijn tusschen God en mensch heentrekken. Zulks kan God alleen. Daarom juist getuigt Barth van God. Hij zelf is van God gegrepen; God heeft hem uit de nieuwe "katagorie der openbaring" doen denken. Hij is, gelijk Paulus, in den hemel gezet in Christus Jezus; en heeft dus verleerd, om zelf naar den hemel op te klimmen. Hij zoekt steeds de *levende waarheid Gods* in het midden te plaatsen.

De theologen moeten van God spreken; doch dat kunnen ze, goed beschouwd, niet. Want wel is de Schrift de kenbron; doch daaruit kan nog niet ieder mensch religieuze kennis afleiden en in systeem brengen. Het Schrift-getuigenis toch ligt als Schriftwaarheid over de grenslijn; zoodat men er slechts door eigen dood heen kennis uit putten kan. Wie door God over de grenslijn tusschen God en mensch getrokken wordt, die voor den mensch tegelijk doods- en levenslijn is, heeft door Gods openbarend spreken religieuze kennis. Voor Barth is *slechts de Godvreezende enkeling waarlijk theoloog*.

Barth heeft hartelijke sympathie met het *Gereformeerde Schriftprincipe*. Doch hij heeft ook *Schrift-critiek*. Soms is hij zelfs erg radicaal. Volgens Dr. Haitjema, moet dit verklaard worden uit Barth's ontwikkelingsproces. Barth beweegt zich in de richting van de reformatorische theologie. Feitelijk is de werkelijkheid van de openbaring indirect ident met de werkelijkheid der H. Schrift. Doch de kwestie van den norm der religieuze waarheid is bij Barth nog niet brandend. Hij begint echter voor de norm-vraag oog te krijgen; alsmede voor de Kerk, als boven-individueel subject, waarop de geloofskennis ook betrokken mag en moet worden. Dus komt Barth, volgens Haitjema, hoe langer hoe meer het individualisme en personalisme te boven. Eerst dacht Barth nog niet aan de normatieve beteekenis van de H. Schrift als zoodanig. Doch nu ziet hij achter het Schriftgezag de geheele theologie der Kerk staan. Hij zal dus wel spoedig komen tot een hoofdstuk over den norm der Waarheid.

Voor het tegenwoordige echter geeft Barth eigenlijk alleen maar "inleidende opmerkingen."

Barth wil God God laten. Zijn hartstocht is om God tot subject te maken: het eenige, groote Subject, de Beweger, de Schepper en Verlosser. Er is geen weg van

den mensch naar God toe, maar wel van God naar den mensch toe. Dat is het wonder der openbaring. Wie God zegt, zegt Openbaring, en wie Openbaring zegt, zegt geloovige, aan wien God zich openbaart, en dien God in die openbaring tegelijk tot geloovige maakt. Daarom is voor Barth de onderscheiding tusschen eene algemeene en eene bijzondere openbaring eene abstractie. Hij betrekt alle openbaring op de zaligheid en alle Godskennis op het geloof van den mensch, dat hem in de nieuwe wereld der verlossing doet inzien.

En Barth ziet den mensch slechts, zooals deze thans werkelijk is, en niet volgens het bestek der schepping. Wie zich gevallen mensch weet, is verlost.

Over Barth's beschouwingen betreffende Kerk, Ambt en Sacrament, acht Dr. Haitjema het onnoodig ons nader in te lichten, aangezien deze nog maar zulk een voorloopig karakter dragen.

Naar Haitjema's gevoelen kan Barth niet geheel verklaard worden uit de omstandigheden, geestelijke milieu en na-oorlogsche stemmingen. Ook kunnen dergelijke invloeden, inzoover deze aanwezig waren, wel door God gebruikt zijn, om Barth tot openbarings-getuige te maken. Immers, het getuigenis der O. Test. profeten was ook doorloopend historisch en nationaal gekleurd. Evenwel moet Barth toch ook aangemerkt worden als kind van zijn tijd.

Barth werd den 10en Mei 1886 te Bazel geboren, doch heeft te Bern, waar zijn vader hoogleeraar was in het N. Testament, zijn jongelingsjaren doorgebracht. Hij studeerde te Bern, Berlijn, Tubingen en te Marburg, waar hij onder den invloed kwam van Adolf Harnack en Wilhelm Herrmann. Vooral van Wilhelm Herrmann werd Barth een dankbare leerling. Daaruit laat zich, althans ten deele verklaren, dat Barth brak met Schleiermacher. Doch Barth keerde ook Kant's orde om. Barth wil recht naar boven zien, zooals de bijbelsche gestalten deden. Barth is ontroerd geworden. Dat is het onverklaarbare wonder, van Gods vrije welbehagen, van Gods verkiezing. God werd God. Dat deed Barth spreken als openbarings-getuige. Hij bezag nu de dingen met den bril van de wereld- en levensbeschouwing der Schrift op. Hij is kind van de wereld der Schrift geworden. Daarom heeft hij ook geen plaats voor de onderscheiding tusschen algemeene en bijzondere openbaring. En voor hem is geloof geloof. Dus kan hij b.v. Mozes en Plato naast elkander plaatsen. Hij sluit zich aan bij de moderne doodsklok-luiders over de wereld, kerk, theologie en Westersche cultuur; doch hij gelooft tevens, dat zij ook iets van het positieve geweten hebben. Daarom wil hij ook positief waardeeren het werk der radicale afbraak-profeten. Hij haalt Nietzsche aan naast Luther; omdat hij meent, dat beiden eene nieuwe wereld verwachtten. Zijn thema is: God in den hemel en gij op aarde. De betrekking van dezen God tot dezen mensch en de betrekking van dezen mensch tot dezen God is voor hem het thema van den Bijbel en de korte samenvatting der philosophie tegelijk. Hij bestrijdt menigmaal het officieele Christendom, maar wil het echte Christendom. De bestaande theologie is voor hem soms *de satan* der religie. Zij is soms de kunst om zich van religie te ontdoen. Het is Barth om de overwinnaars-macht van Christus te doen, en om de hoop van den geloovige op die verlossende macht. Het is uit hoofde van de toestanden in de wereld der theologen, dat Barth thans vooral optreedt met sterken klemtoon op het woord, de leer en op de belijdenis, schoon hij overigens ook open-staan wil voor de stroomingen van het intellectueele leven onzer dagen, ook met zijn na-oorlogsche stemmingen van pessimisme en verwarring en onzekerheid.

Barth groeit. Vooral Calvijn leidt hem dieper in. Hij krijgt straks ook wel een Kerk, denkt Dr. Haitjema. De "Zwitsersche beweging" wil terug tot Calvijn. Calvijn's werken worden opnieuw uitgegeven. Luther en Calvijn beoefenen beiden de theologie met bewogen ziel onder den open hemel. En zij betrekken beiden Godskennis en zelfkennis, en openbaring en geloof onmiddelijk op elkander. Hunne theologie is eene geloovige kennisleer. Doch Calvijn's gezichtspunt der theologische kenniscritiek werd uitgeschakeld door eene bepaalde interpretatie van Kuyper en Bavinck. Daarom is de nieuwe theocentrische kennisleer van Barth ook van groote beteekenis voor de Gereformeerde theologen in Nederland.

In Nederland, volgens Haitjema, verkeert de theologie in een toestand van nood. Alle theologische stroomingen zijn begrepen in een saculariseerings-proces. Ook de Gereformeerde theologie ontkomt niet aan die verwereldlijking. Ook de jong-Calvinistische theologie ging zich in den laatsten tijd weer hoe langer hoe meer aan Duitschland oriënteeren. Duitschland heeft nog steeds de hegemonie. En Kant en Schleiermacher bleven heerschen, zij het dan ook in betrekkelijken en gewijzigden zin. "Maar met de jongere phasen van een Duitsche theologie à la Herrmann, waarin een vruchtbare synthese beproefd werd, voor de theologische bezinning, tusschen Schleiermacher en Kant, zijn dan ook alle ontwikkelings-mogelijkheden van een theologie 'van den mensch uit' en met den mensch als middelpunt uitgeput." Daarom acht Haitjema, dat de tijd nu rijp geworden is voor "een radikalen omkeer in het theologisch denken; radikaal van alle humanisme weg; met een ruk van den mensch naar God terug." Hij verwacht een radikale kentering van het getij. En het wil hem voorkomen, "dat het ook wetenschappelijk alleszins te rechtvaardigen is, de gedachte uit te spreken, dat Karl Barth en de jong-Zwitsersche theologie heden ten dage de roeping hebben om de nieuwe aera voor de theologie in te luiden." Want bij Karl Barth, in onderscheiding van andere reformatoren, is de wending radikaal. "Wat Kant geweest is met betrekking tot de wetenschap en de wijsbegeerte der 'Aufklärung,' dat is Barth als de man van de theologische kennis-kritiek met betrekking tot de theologie, die tot dusver in Duitschland de heerschende genoemd worden mocht."

Daarom concludeert hij, dat men ook in Nederland naar Karl Barth zal te luisteren hebben. Wel wil hij niet onderschatten de buitengewone verdiensten van mannen, als: Gunning, Kuyper, Bavinck en De Hartog; doch hun arbeid maakt Barth's getuigenis voor Nederlandsche

theologen niet overbodig. "De consequente doorvoering van het uitgangpunt van een zuiver-theologisch kriticisme, waarin volle erst gemaakt wordt met de stelling, dat de Godskennis van oogenblik tot oogenblik de bewogen relatie van openbaring en persoonlijk geloof vooronderstelt, wordt noch bij Gunning, noch bij Kuyper en Bavinck, noch bij De Hartog gevonden. Bij al deze mannen is het theologiseeren, hoewel bij den een meer dan bij den ander, een direct spreken en schilderen van God en de goddelijke dingen gebleven, waarbij de theoloog tot op zekere hoogte de rustige toeschouwer kon blijven, die de gedachten-ontwikkeling aan zich kon laten voorbij trekken." De methode verschilde. Bij Gunning dreigt de Godskennis "verzakelijkt" te worden als mystieke onuitsprekelijkheid, die slechts te beleven is, en bij Kuyper dreigt soortgelijke "verzakelijking" voor de theologie in de richting van begripsmatige objectiviteit als "het gegevene." Kuyper meent over Openbaring en Godskennis te kunnen spreken, desnoods afgedacht van den kennende geloovige. De theologie werd in de sfeer van het begrippen-schema der klare objectiviteit gesteld, en de theoloog kan als toeschouwer zich in de constructie van het stelsel verlustigen, zonder er zelf heelemaal bij betrokken te zijn van oogenblik tot oogenblik.

Barth wil een zuiver-reformatorisch "revival" brengen van den geest van Luther en Calvijn; en hij wil dit, volgens Haitjema, in de lijn van Bilderlijk-Kohlbrügge-Hoedemaker. Barth is eigenlijk de synthese dier mannen, en tevens kan hij ons die mannen weer zuiverder doen verstaan. En over deze mannen heen, komen we dan, onder Barth's leiding, weer uit bij den God der openbaring en der verlossing, uit Wien, en door Wien en tot Wien alle dingen zijn.

Die God is onze zaligheid!

Wij hebben den schrijver breed aangehaald, om onze lezers in staat te stellen hem eenigermate in den gang zijner gedachten te volgen. Den niet-theoloog meenen we daarmede een dienst te hebben bewezen. Want Haitjema's "Karl Barth" is diep en geleerd; voor de meer eenvoudigen moeilijk te vatten. En bovendien doen de Nederlandsche en Duitsche talen en spreekwijzen den Amerikaan altijd eenigszins vreemd aan. Terwijl het hier tevens de diepste beginselen van ons theologisch en wijsgeerig kennen geldt. En de kennisleer is nooit gemakkelijk.

Voor Dr. Haitjema's bijdrage tot de kennis van de zoogenaamde "theologie der crisis" hebben we veel lof. Zijn "Karl Barth" biedt ons metterdaad eene veelzijdige wetenschappelijke studie over de zeer merkwaardige "Zwitsersche geestesbeweging." Door een voordrachtenbundel als deze zal o. i. de belangstelling voor het werk van Barth en zijne geestverwanten sterk toenemen. En dat zal dan zeker voor een aanmerkelijk deel moeten worden toegeschreven aan Dr. Haitjema's sympathie met zijn Held: *Karl Barth.* Zijne beoordeeling van Barth dunkt ons niet slechts wetenschappelijk *fair*, maar tevens begunstigend welwillend. Haitjema wil Barth verstaan. Nooit schrijft hij Barth verkeerde motieven toe. Aan Barth's critici doet hij verstaan, dat zij Barth niet begrepen hebben. En al sluit hij ook het oog niet voor de betrekkelijk vele en groote gebreken, welke Barth's theologie thans nog aankleven, hij weidt er niet over uit, en leidt er geen haastige conclusies uit af; maar verzekert ons moedig, dat Barth bezig is al deze gebreken te ontgroeien. Hij komt thans reeds hoe langer hoe meer in geestelijk evenwicht te staan. Daarom houdt Haitjema zich overtuigd, dat Barth, het beginsel der religieuze ken-leer eenmaal zuiver gevat hebbende, straks zeker zal komen tot de rechte beschouwing aangaande Schrift, Kerk, Ambt en Sacrament. En hij acht zich zelfs wetenschappelijk gerechtvaardigd, om de gedachte uit te spreken, dat Karl Barth en de jong-Zwitsersche theologie de roeping hebben om eene nieuwe aera voor de theologie in te luiden.

Betreffende deze grootsche verwachting merken we thans slechts op, dat zij ons vooral wat Barth's toekomstige ontwikkeling aangaat, wel wat al te rooskleurig voorkomt. Een enkel woord over Barth's gevaren en moeilijkheden ware, dunkt ons, niet misplaatst geweest. En gaarne hadden we ons zien aangetoond, hoe die schoone plant eener nieuwe theologie zich zou kunnen ontwikkelen uit Barth's ken-critisch wortelbeginsel. Alleen toch als iets uit een beginsel volgt, mogen we verwachten, dat het er uit zal te voorschijn treden. Hoe Barth's bewogen enkeling onder den open hemel echter zou kunnen uitdijen tot eene Schrift-geloovige Kerk, is ons thans nog niet duidelijk. Wel zijn we met Dr. Haitjema, in algemeenen zin genomen, van gevoelen, dat er uit het beginsel, dat God subject onzer kennis is, eene nieuwe theologie van God uit zou kunnen opbloeien, namelijk, in onderscheiding van en tegenover allerlei stelsels van humanistische wijsbegeerte; maar het is ons uit "Karl Barth" niet duidelijk geworden, dat de "Zwitsersche beweging" zulk eene nieuwe aera voor de theologie zou kunnen inluiden krachtens het ken-critisch beginsel van Karl Barth.

Want gewis, God is God, subject der geschiedenis, en van onze kennis en theologie. En de mensch is de bewogene. God moet den mensch leeren. De door God bewogen mensch is het kennend subject in het religieuze. Doch Barth beperkt dit tot den Godvreezenden enkeling. Dat is individualisme, zooals ook Haitjema terecht opmerkt. Zonder meer, kan men daaruit nooit komen tot de gemeenschap der Kerk. En zonder meer, kan zulk een Godvreezende enkeling, hoe ook door God bewogen, nooit optreden als openbarings-getuige. Hem moet ook eene boodschap meegegeven worden. M. a. w., de door hem ontvangen openbaring moet ook objectieve inhoud hebben. En tevens moet de openbarings-getuige een opdracht hebben. Doch ook dan zelfs zijn we nog niet klaar. Zulk een openbarings-getuige moet ook een gehoor kunnen vinden. En zijn gehoor moet met hem onder den open hemel staan. God moet ook de hoorders bewegen, bewegen tot kennis en geloof. Eerst dan is God God, en staat de deur open voor de leer eener normatieve en objectieve waarheid der H. Schrift, de gemeenschap der Kerk, het gezag van het Ambt en de verzegeling van het Sacrament.

Voor eene juiste wereldbeschouwing moet daar dan nog bijgevoegl worden, dat God, dewijl Hij God is, alle creatuur beweegt. Barth mag God niet beperken; hij moet God God laten. God beweegt niet slechts een enkelen zondigen mensch. Hij beweegt alle zondaren, alle menschen, alle creaturen; en Hij doet dat onder den open hemel. Want Hij is God. Hij doet zulks om Zijns Zelfs wil. Hij doet dat onafgebroken, langs vaste lijnen, onwederstandelijk, onderscheidenlijk, doeltreffend. Daarom is er openbaring Gods, kennis Gods, een strijd des HEEREN en eene historische verwerkelijking van Gods Raad. En straks zal er zijn het eeuwige koninkrijk der hemelen.

Natuurlijk moeten wij bij deze beschouwing wel zekere onderscheidingen maken. Alle openbaring kan niet betrokken worden op zaligmakende kennis en geloof. Gods toorn b.v. doet Hem ook kennen, doch werkt rampzaligheid. Doch genoeg.

De Heere geve Barth in ruime mate de gave der onderscheiding! H. D.

B. K. K.—PROFESSOR!

Als de "Grand Rapids Press" de waarheid sprak, dan is een der laatste handelingen der Synode geweest, dat ze Dr. Volbeda "vereerde" door hem vriendelijk te verzoeken zijn tegenwoordige stoel in de Historische Theologie te verlaten en de plaats in te nemen, die door den zeventigsten verjaardag van Professor Heyns vacant wordt. Het werd een eer genoemd, schoon we de juistheid dier bewering en den grond er voor niet kunnen zien. Het zal onder normale omstandigheden wel een eer genoemd mogen worden, wanneer een gansche Synode uitspreekt, dat ze u bekwaam en waardig acht, om te dienen als hoogleeraar aan de school der Kerken. Doch de eer, om van de Historische stoel naar de Practische te worden verschoven, meenen we met recht te mogen betwijfelen. Het is echter mogelijk, dat de eer wel daarin moet worden gezocht, dat Dr. Volbeda, als een gehoorzaam zoon der kerk, de toekomstige leeraren verder en nog grondiger dan voorheen zal kweeken in het kerkrecht a la Heyns, zooals dat door de Synode gehandhaafd werd: classis boven kerkeraad, Synode boven alles!

Intusschen is het thans wel duidelijk, dat deze verschuiving van Dr. Volbeda naar het terrein der Praktische Vakken, ook nog, indien wel niet hoofdzakelijk een praktisch doel had. Allereerst kon men op deze wijze afkomen van een lastige, wijl niet gewilde, nominatie. We bedoelen natuurlijk die van H. J. Kuiper-Lonkhuyzen. Er kon niet wel kwestie over bestaan, wie dezer twee uit het oogpunt van bekwaamheid en kennis behoorde te worden verkozen, bijaldien men er toe over zou gaan om uit genoemde nominatie een professor te stemmen voor de vacature-Heyns. Men kon er nog wel enkelen bij op nominatie zetten, zooals Dr. Y. P. De Jong b.v., maar de zaak werd er niet anders van. Van Lonkhuyzen zou van de schouderen opwaarts grooter zijn dan zijn mede-genomineerden. In de kwestie van Kerkrecht bleef Van Lonkhuyzen gemakkelijk *primus inter pares*. Doch hem wilde men niet, zooals te verwachten was. En nu kon men de moeilijkheid nooit beter oplossen, dan door Volbeda van stoel te laten verwisselen, om hem de plaats van Heyns te laten innemen. Wat voorbereiding Dr. Volbeda gehad heeft met het oog op de vakken, die hij thans zal hebben te onderwijzen, is ons niet bekend. Hij zal in dezen nog moeten toonen, hoeveel bekwaamheid hij bezit op dit terrein.

Doch dit was blijkbaar niet de eenigste reden voor dit verwisselen van leerstoel.

Een ander doel, dat men blijkbaar op het oog had, te oordeelen naar hetgeen er metterdaad is geschied, is wel, dat men op deze wijze een plaats kreeg voor den bijna vergeten B. K. Kuiper, ex-professor-bloembollen-agent-effecten-handelaar-normaalschool-onderwijzer-redakteur van-de-Wachter-en-van-de-Christian-Journal-prediker-op-proef .....

Hij toch is de man voor de historische stoel in de theologie, naar men meent. En hij kreeg dan ook de benoeming.

Een eer is deze benoeming niet .... voor de school en voor de kerken door de Synode, die hem benoemde, vertegenwoordigd.

Kuiper had al een zeer wonderlijke geschiedenis achter den rug, een geschiedenis, die denken doet aan het "twaalf ambachten, dertien ongelukken." Indertijd bedankte hij voor zijn positie als college-professor aan Calvin, omdat de post van redakteur aan de "Christian Journal," hem door Mr. Eerdmans aangeboden, hem meer toelachtte. Hij meende toen, dat zijn eigenlijke kracht lag in de journalistiek. Spoedig echter bleek het, dat hij en Mr. Eerdmans zich in die journalisticke bekwaamheden hadden vergist. Kuiper werd toen benoemd als onderwijzer aan de destijds bestaande normaal-school, doch ook dat was niet de plaats voor den rechten man, zooals spoedig aan het licht kwam. Daarop heeft de geleerde ex-professor allerlei baantjes gehad. Hij werd agent om gladiolus-bollen te verkoopen, maar dit bleek geen werk te zijn waarmede hij den kost kon verdienen. Toen kreeg hij een agentschap bij een makelaar, om den menschen effecten, "stocks and bonds," te verkoopen. Zoo nu en dan verdiende hij er ook nog wel eens een duitje bij door een predikbeurt te vervullen. Hoe goed dit werkte kunnen we niet met zekerheid zeggen. Doch als we wel zijn ingelicht, was hij in den laatsten tijd prediker zonder in het ambt te staan in de gemeente te Englewood, N. J. En nu zal hij dan hoogleeraar worden in de historische vakken der heilige godgeleerdheid aan het Seminarie der Christelijke Gereformeerde Kerken.

Neen, een eer voor de kerken is de benoeming zeker niet.

Doch dit alles is niet het ergste voor de arme kerken. Het is wel mogelijk, dat door verschillende omstandigheden en dwaasheden een mensch tijdelijk dwaalt en zijn plaats niet vinden kan, terwijl het toch eindelijk blijkt, dat er wel degelijk een rechte plaats voor hem is. Dit kan hier ook het geval worden en we willen het beste hopen.

Erger is, dat de Synode in B. K. K. een der vurigste

voorstanders van den persoon en de leer van Dr. Janssen heeft benoemd, de eenigste, die, voorzoover we het ons op dit oogenblik kunnen herinneren, ooit een brochure heeft geschreven ter verdediging van Dr. Janssen en veroordeeling der handelingen der vier professoren. Wij vroegen onszelven af, toen we dit lazen: wat de overige professoren nu eens zullen doen? Gelukkig voor Ten Hoor en Heyns, dat ze emeriti zijn. Maar hoe dan met Berkhof en Volbeda? Zullen die dat alles slikken? Of zullen ze thans eindelijk misschien den raad opvolgen door Dr. De Jong destijds hun gegeven, toen de eindbeslissing der Synode van 1920 nog twijfelachtig scheen in de zaak Janssen: "Leg uw ambt neer, we moeten toch weer van onderen op beginnen, met een klein Williams Street schooltje!" Of heeft misschien B. K. K. zich nog eerst eens geschoren, zooals op de Synode van 1922 door hem bericht werd, en is hij onder het scheren tot andere gedachten gekomen? Dit alles is ook van minder belang. Veel zwaarder weegt het, dat er nu toch weer een professor op de school der kerken komt, die met hart en ziel voor Janssen heeft gestreden. Wat maken de kerken toch historie!

1922—Dr. Janssen veroordeeld en afgezet.

1924—Twee der felste bestrijders van Dr. Janssen de kerken uitgezet.

1926—Een der vurigste verdedigers van Dr. Janssen benoemd tot hoogleeraar aan de school der kerken!

1928? ? ? ? ? ? ?

En 1926 geeft een slag in het aangezicht van 1922, of B. K. K. moet alles, wat hij geschreven heeft, hebben teruggetrokken en de Synode de verzekering gegeven hebben, dat hij "detests the views of Dr. Janssen."

Wij zullen bewijzen, wat we hier schrijven.

In zijn brochure "De Janssen-Kwestie en Nog Iets," uitgegeven aan den vooravond van de Synode 1922, schreef Kuiper:

"Ons standpunt in de Janssen-kwestie is niet meer wat het oorspronkelijk was. Het heeft zich langzamerhand gewijzigd....

"Toen de zaak van het Curatorium naar de Synode ging (in 1920, H. H.) stonden we dan ook geheel aan de zijde der vier professoren. Dit geldt ook van het niet vooraf spreken der vier met hun collega. Met de uitspraak der Synode waren we dan ook volstrekt niet voldaan, behalve wat aangaat dit laatste punt," p. 5.

Bij dit oorspronkelijke gevoelen is de schrijver echter niet gebleven en hij gaat voort:

"De wijziging, die ons standpunt heeft ondergaan bestaat hierin:

"a. Oorspronkelijk stonden we op alle punten tegenover Dr. Janssen;

"b. Thans staan we tenminste op sommige punten aan de zijde van Dr. Janssen; en

"c. We geven nu de mogelijkheid althans toe, dat ten slotte zal blijken, dat Prof. Janssen ook in betrekking tot die punten, welke ons nu nog niet goed toeschijnen, niet te veroordeelen is," p. 7.

Hoe de schrijver tot dit gewijzigde gevoelen kwam, beschrijft hij in de volgende woorden:

"1. Door verschillende invloeden aanvankelijk tegen Prof. Janssen en zijn onderwijs vooringenomen, trokken we oorspronkelijk, na slechts zeer vluchtige inzage van enkele aanhalingen uit de Student Notes, tegen Prof. Janssen partij. Dit was ons positief anti-Janssen standpunt gedurende de vergadering van Curatorium en Synode in Juni 1920.

"2. De Synode van 1920 bracht ons echter tot nadenken. We begonnen in te zien, dat we zonder de onmisbare gegevens, en dus in overijling ons oorspronkelijk oordeel gevormd hadden. We gevoelden nu nog niet te weten hoe te moeten oordeelen. We namen toen gedurende het persdebat in April en Mei, 1921, een zuiver 'non-committal' (niet een neutraal) standpunt in.

"3. Intusschen had uit reactie tegen het optreden van Ds. Hoeksema, het drijven om een vervroegde Synode of Curatoren vergadering samen te roepen, en de voorbarige veroordeeling van Dr. Janssen door Classis Zeeland bij ons eenige sympathie voor hem verwekt. In deze stemming kwamen we tot het inzicht dat althans sommige argumenten van de vier professoren en van de predikanten Rottier en De Jong niet opgingen. Daardoor kwamen we op sommige punten reeds vóór de Curatoren vergadering van 1921, aan de zijde van Prof. Janssen te staan. Maar voorzichtiger geworden, en toch de noodige gegevens niet hebbende, en onder de nawerking van ons oorspronkelijk standpunt, hielden we ons intusschen in onze artikelen gedurende April en Mei, 1921, in het publiek aan ons 'non-committal' standpunt.

"4. We kunnen het niet helpen, maar we gevoelen altijd voor den 'under-dog.' En zoo werd door de handelingen der Curatoren in Juni, 1921; en in Maart, 1922; en door de brochure der acht onze sympathie voor Dr. Janssen nog meer versterkt. En zoo kwam het dat we in de laatste weken in enkele artikelen voor het eerst publiek lieten uitkomen, wat reeds sedert Mei van verleden jaar het geval was, dat we nu op sommige punten althans met Dr. Janssen één lijn trekken. Dat we zulks niet eerder publiek uitspraken lag daaraan dat we voorzichtig waren geworden, dat we nog al de gegevens niet hadden, dat ons oorspronkelijk standpunt bij ons nog nawerkte, en dat het publiek persdebat maandenlang gesloten was. Onjuist was echter wat sommigen hebben geconcludeerd, dat we nu beslist en door en door pro-Janssen waren geworden. Onder den invloed van ons oorspronkelijk standpunt, 't welk nog altijd bij ons nawerkt, en waaraan we al worstelend nog zooveel mogelijk trachten vast te houden, neigden we nog altijd het meest over tot de anti-Janssen zijde.

"5. Doch ten laatste heeft bestudeering van de rapporten der commissie van onderzoek bij ons het vermoeden gewekt, dat het niet onwaarschijnlijk is dat het onderwijs van Prof. Janssen niet te veroordeelen valt," pp. 13, 14.

We hebben het dus in Kuiper te doen met iemand, die eerst beslist anti-Janssen was, doch bekeerd is tot de pro-Janssen zijde der zaak. Hij bekent zelf, dat hij door overijling eerst een verkeerd oordeel velde, en dat meer grondig onderzoek hem tot de overtuiging bracht, dat Jans-

sen waarschijnlijk niet veroordeeld moest worden. We zouden dus tot de conclusie mogen komen, dat Kuiper wel een der allersterkte Janssen-mannen is. Dit blijkt dan ook uit hetgeen hij verder schreef.

Ingaande op een oordeelvelling over het onderwijs van Dr. Janssen en enkele hoofdpunten daarvan besprekende, schrijft Kuiper:

"Het eerste punt dat we bespreken is Dr. Janssen's standpunt en wetenschappelijke methode....

"Het punt, 't welk we nu eerst gaan behandelen, behoorde mede tot die punten, waarop de eerste wijziging van ons verstandelijk inzicht in de kwestie inzette. En deze eerste wijziging van verstandelijk inzicht kwam tot stand, onder den invloed van de ons voor Prof. Janssen meer gunstig stemmende gemoedelijke faktoren, door het lezen van de argumenten zijner bestrijders.

"Wat toch was het geval? Beide Ds. Rottier en Ds. De Jong stelden dit punt voor als het principieele punt, en daarom als het hoofdpunt waar het bij het onderwijs van Prof. Janssen omgaat. Of dit niet wat al te kras was gesproken, is nog een vraag, zooals we later zullen zien. Doch dat ze inzooverre volkomen juist zagen, dat we hier tenminste een hoofdpunt hebben, dat moest wel voor een ieder dadelijk duidelijk zijn. Maar toen gevoelden we ook terstond onder het lezen hunner stukken, dat Ds. Rottier zich hier gewaagd had in water voor hem wel wat diep; en dat Ds. De Jong het zich met zijne bespreking van deze kwestie wel wat al te gemakkelijk maakte. Verder kwamen ook wij echter met deze kwestie dadelijk niet. Ons dieper op de kwestie terstond indenken, deden we niet. Want wij waren er voor onszelf wel zeker van, dat de Curatoren vergadering, toen zoo aanstonds (Juni, 1921), toch niets beslissen zou.....

"Dr. Janssen heeft gezegd: 'Wetenschap zoekt naar waarheid'. Dat stemmen we allen toe. Hadden we al de waarheid, dan kon de wetenschap (wetenschappelijk onderzoek) wegvallen, want dan bleef er voor de wetenschap niets te doen meer over. Dat we kunnen spreken van zoeken naar waarheid, niettegenstaande het feit dat God ons de waarheid in Zijn Woord geopenbaard heeft kan ook toegestemd. Aan de eene zijde hebben we de waarheid, d. i. objectief. Ten andere zijde hebben we de waarheid nog niet ten volle, d. i. subjectief. We moeten nog steeds zoeken die waarheid beter te verstaan, en zoo tot ons persoonlijk eigendom te maken. In dien zin kunnen we zeer wel spreken van zoeken naar waarheid, al hebben we die waarheid ook objectief voor ons in Gods openbaring.

"Doch daar gaat het in het geheel niet over. De kern der kwestie is deze: Moet Prof. Janssen er bij zijn wetenschappelijk onderzoek van uitgaan dat de Bijbel Gods Woord is, en we dus in dien Bijbel de waarheid hebben, (het zoogenaamde standpunt des geloofs); of mag en moet Dr. Janssen als professor in de O. T. vakken een wetenschappelijk onderzoek instellen of de Bijbel wel Gods Woord is, en of de Bijbel wel waar is? In 't kort: moet Dr. Janssen er van uitgaan, dat we de waarheid hebben, of mag en moet hij onderzoeken of we de waarheid hebben?

"Kunnen we in dezen afgaan op de Notes, en hebben we die Notes goed begrepen, dan kunnen we niet anders zien of Dr. Janssen staat op het laatste standpunt," pp. 16, 17.

Dat had Kuiper metterdaad goed gezien. Inplaats van uit te gaan van het standpunt des geloofs, dat de Bijbel Gods Woord is, wilde Dr. Janssen beginnen met niets. Hij wilde geheel zonder eenig vooraf ingenomen standpunt den Bijbel benaderen in de wetenschap. Hij wilde aan het begin wetenschappelijk de mogelijkheid toegeven, dat de Bijbel ook wel niet Gods Woord zou kunnen zijn, ook wel niet waar zou kunnen wezen. En dan wilde hij door de wetenschap deze kwestie laten beslissen. Want ook mag men het niet zoo zeggen, dat Dr. Janssen wetenschappelijk wilde bewijzen, dat de Bijbel wel Gods Woord is, zeg eens dat dit mogelijk ware. Dit zou nog weer een vooropzetten zijn van die conclusie, die hij met zijn wetenschappelijk onderzoek zou willen bereiken. Neen, hij wilde het geheel in het midden laten, of de Bijbel Gods Woord is, ja dan neen, en dan langs wetenschappelijken weg onderzoeken of de Bijbel Gods Woord is. Zou de wetenschap tot een tegenovergestelde conclusie moeten komen, welnu, dan zou die moeten aanvaard. Zoo was het standpunt van Dr. Janssen. En wat is het oordeel van Kuiper over dit standpunt? Dit, dat Dr. Janssen, die de apologetische methode wilde volgen in de wetenschap, volkomen gewettigd was, dit standpunt wetenschappelijk in te nemen. Voor zijn eigen ziel was Dr. Janssen dan een geloovige. Maar dit geloof mag hij dan in de wetenschap op zij zetten, om noch geloovig noch ongeloovig te wezen in de wetenschappelijke methode. "Doch wil men apologetisch optreden, dan kan men eenvoudig niet uitgaan van het zoogenaamde standpunt des geloofs," zegt Kuiper. "Men kan dan niet beginnen met een assumptie. Dat toch te doen ware voor alle apologetiek de doodsteek," p. 20.

Deze hoofdfout van Dr. Janssen aanvaardt dus Kuiper, die thans benoemd is als hoogleeraar in de historische theologie aan het Seminarie der Christelijke Gereformeerde Kerken. Als wetenschappelijk man zet men zijn geloof op zij. En men begint met de vraag: Is de Bijbel Gods Woord? En dan gaat de schrijver voort:

"En nu kan men wel zeggen, ge moet de Schrift aanvaarden als Gods Woord op haar eigen gezag, omdat God daarin spreekt. Doch is hiermee de zaak afgedaan? Zeker — wanneer God spreekt, moeten wij gelooven. Doch blijft niet de vraag: Hoe weet ge dat God spreekt in het Boek, dat wij den Bijbel noemen? Te zeggen: ik geloof, dat de Bijbel Gods Woord is, omdat God dat zelf getuigt; en ik geloof dat God dit getuigt, omdat het in den Bijbel staat, ware toch te redeneeren in een cirkel. Kuyper's beroep op het testimonium Spiritus Sancti ligt op het gebied der mystiek, niet op dat der wetenschap," p. 21.

Dit is nog erger en nog duidelijker dan we het ooit van Dr. Janssen lazen. Een scheiding van persoonlijk geloof en wetenschappelijke beoefening der Theologie! Christen met het hart en Heiden met het hoofd! En wat er dan in het hoofd zit, niet wat er in het hart leeft, wordt onderwezen en medegedeeld aan toekomstige leeraren.

Daarna wijdt Kuiper in genoemde brochure eenige bladzijden aan Janssen's beschouwing der wonderen, die hij in bescherming neemt en verdedigt, pp. 25-27. En tevens verdedigt hij Dr. Janssen's beschouwing van het Hooglied, een verdediging, die hij besluit met de volgende woorden: "In elk geval, om zijne beschouwing van het Hooglied zal wel geen Synode Prof Janssen durven veroordeelen." En Dr. Janssen maakte van het Hooglied een lied op de natuurlijke liefde tusschen man en vrouw!

Ook neemt Kuiper het op voor Dr. Janssen's beschouwing van de Vijf Boeken van Mozes, de Pentateuch:

"Dr. Janssen meent dat aan den Pentateuch verschillende bronnen ten grondslag liggen; dat wel een zeer belangrijk deel door Mozes zelf werd geschreven; maar dat ook anderen aan de bewerking dier oorspronkelijke bronnen hebben deelgenomen; dat iemand anders dan Mozes en na hem levende al deze bewerkingen nog wat overgewerkt heeft, en zoo ten slotte tot één geheel zooals wij dat thans hebben in de eerste vijf Bijbelboeken heeft samengevoegd; en dat dus de Pentateuch zooals wij die thans hebben niet van Mozes' hand afkomstig is," p. 28.

Ook dit is goed gezien door Kuiper. Dat is waarlijk wel Janssen's beschouwing. En deze beschouwing houdt metterdaad in, dat we het dikwijls met een klinkklaren leugen te doen hebben als we in den Pentateuch lezen: "Toen zeide de Heere tot Mozes," etc. Bovendien spreekt Jezus van den Pentateuch als van Mozes afkomstig. Hij heeft dan ook misgezien of zich opzettelijk zoo uitgedrukt, om niet in conflict te komen met de meening des volks.

Maar volgens Kuiper, thans benoemd om te doceeren aan het Seminarie der Christelijke Gereformeerde Kerken, kan dit er toch wel door. Hij schrijft:

"Nu willen we wel bekennen dat ook ons aanvankelijk het standpunt van Dr. Janssen geheel verkeerd toescheen. Reeds jaren geleden had Dr. Kuyper ons het Schriftondermijnende karakter van de accommodatie theorie doen inzien. Doch wat gebeurde? In zijn 'Crisis' (pp. 41-44) maakt Prof. Janssen het duidelijk, dat hij ook niets van de accommodatie theorie moet hebben. Zijn beschouwing is deze, dat wanneer Jezus den Pentateuch 'de wet van Mozes' etc. noemt, Jezus den Pentateuch eenvoudig noemt bij den naam waaronder hij onder Israel algemeen bekend stond." Dat kan dus wel, volgens Kuiper. Dat dwingt dus niet aan te nemen, dat de wet werkelijk door Mozes is gegeven! p. 28.

Wel blijven er ook voor Kuiper enkele dingen over waarover hij nog bezwaard is, doch hij vertrouwt, dat ook deze wel door Janssen uit den weg kunnen worden geruimd, pp. 30, 31. "En," zegt hij, "één ding is ons nu reeds veel duidelijker geworden. Reeds op de Synode van 1920 nam Dr. Janssen de positie in, dat vele van de bezwaren der vier professoren tegen zijne leer voortkwamen uit het feit, dat ze zelf op sommige punten niet zuiver zijn in de leer..... Maar wel is het ons volkomen duidelijk geworden, dat er een ontzettend groot element van waarheid schuilt in de bewering van Dr. Janssen, dat zijn tegenstanders meenen, dat hij dwaalt, omdat ze zelf dwalen (op het stuk der gemeene gratie n.l.), pp. 31, 32. Berkhof en Volbeda zullen dit wel voor lief willen nemen, niet waar? Hun collega Kuiper zegt thans van hem, dat ze Janssen hebben aangevallen, omdat ze zelf dwalen!

En eigenlijk ligt ten slotte de grond van heel de kwestie toch in de beschouwing, die we er op nahouden ten opzichte van de gemeene gratie, volgens Kuiper:

"Nu springt het in het oog dat aanvaarding of verwerping der gemeene gratie invloed moet hebben op de beschouwing van bijna alle punten, welke in de Janssenkwestie in geding zijn. Iemand, die de gemeene gratie verwerpt moet wel meenen, dat Dr. Janssen dwaalt in zijne beschouwing van de wetenschap, empirische methode, wonderen, inspiratie, aansluiting der bijzondere openbaring bij de religies der Heidenen, het menschelijk element in de historia sacra, enz., enz. Zoo iemand moet wel aanstoot nemen aan zeer veel dat te lezen staat in de Student Notes," p. 33.

Zeker, Kuiper, dat is waar. Wij nemen ook aanstoot, als men de Schrift wil benaderen met de vraag: zijt gij Gods Woord of niet? En als men die vraag wetenschappelijk wil oplossen. Wij nemen aanstoot als men de wonderen zou willen verklaren uit bloot natuurlijke oorzaken. Wij nemen aanstoot, als men het der Heilige Schrift in haar aangezicht liegen heet, als ze zoo duidelijk leert, dat het eerste stuk harer openbaring ons door middel van Mozes gewerd. En wij meenen ook, dat *gij* dwaalt, en dat de kerken een nog gevaarlijker weg inslaan tegenwoordig, dan ze ooit met de benoeming van Janssen deden, toen ze *u* benoemden als hoogleeraar aan het Seminarie der Christelijke Gereformeerde Kerken. Het bewijs hebben we boven aangegeven, naar we van harte gelooven. We hopen, dat de menschen, die nog prijs stellen op hun geloof in de Heilige Schrift dit mogen inzien. Wij zijn thans niet meer in de kerken, Gode zij dank. We hebben gestreden en geworsteld om de kerken bij de waarheid Gods te houden en van onze Gereformeerde Belijdenisschriften, onze vijanden zelf medegetuigende. Het eenigste loon, dat we ontvingen was, dat men ons uitwierp. Thans roepen we opnieuw met al wat in ons is ons Gereformeerde volk toe: "Gij moogt niet medeplichtig zijn aan den gruwel der kerken. Het gaat met de kerken hard achteruit. Uw roeping voor God en voor uw toekomstig geslacht is, dat ge uittreedt!"

Dit deel van zijn brochure beëindigt Kuiper met deze finale oordeelvelling:

"Vergelijkt ge nu de grondgedachten van Dr. Janssen, de critiek van het Maj. R. (Majority Report in de zaak-Janssen, H. H.), en deze uitspraken van Bavinck (over de gemeene gratie, H. H.), welke nog met vele vermeerderd zouden kunnen worden uit andere werken van hem, en uit de werken van andere nieuwe Gereformeerde schrijvers, *zoo kan er wel geen twijfel aan bestaan of Dr. Janssen beweegt zich, niettegenstaande tal van details in de Student Notes, welke vreemd aandoen, op de groote lijn van het gezonde Gereformeerde denken.*" (Wij onderstreepen, H. H.) p. 35.

En dit is duidelijke taal. Een volgende maal nog iets over de rest van de brochure.

H. H.

HET VOLBRENGEN VAN DER HEIDENEN WIL

Het trekt telkens onze aandacht bij het beschouwen van ons maatschappelijk samenleven, van het wereldbestaan, hoezeer in ons eigen land, en in geheel de gekerstaande wereld, alles drijft en meevaart in een paganistischen stroom; en hoe de verheidensching van allerlei levenskring in de Vereenigde Staten van Amerika, zonder Nederland of andere "beschaafde" landen van Europa of elders er buiten te sluiten, hetzij men ze als Protestantsche en Germaansche, of ook als Roomsche en Latijnsche volken neemt, hand over hand toeneemt.

Nu — en dat weten we immers allen wel — heel veel wordt hier te lande en in andere deelen der wereld *christelijk* geheeten, dat in het minst geen band heeft aan Christus onzen Heere, of des Heilands voetstappen wenscht te drukken.

De "kerstening" van Europa is dan ook van tijd tot tijd al zeer "eigenaardig" toegegaan en was volstrekt niet 100 percent Schriftuurlijk en waarachtig zuiver.

De "whole sale" aanneming van het christendom door de Heidensche volken van Europa was al evenmin door goudbaren-reserven gedekt in de geestelijke bank van Gods Woord als de Hervorming in Nederland was, in geheel "de Zevenlandsche buurt," toen de Nederlandsche Republiek van de 16de tot de 18de eeuw Gereformeerd heette, en al wat macht en gezag had in de Unie der Zeven Provinciën, van Edel Hoogmogende Heeren Staten af tot een landwegtolgaarder toe, professie had te doen van de Gereformeerde religie, wilde men een baantje hebben, of en plaats op het groene kussen behouden.

En wat onze Vereenigde Staten betreft, op wier christelijkheid als volk en Unie herhaaldelijk in allerlei geschrift en in toespraak van onderscheiden aard de nadruk wordt gelegd, en waarop zelfs van Neo-Calvinistische zijde, en dan natuurlijk — hoe wonderlijk ook — op grond van de Gemeene Gratie" wordt gewezen in brochure en politiek editorial (b.v. in de Christian Journal door Representative Ate Dijkstra) — ons volk is ook omdat het jong is en nieuw, en niettegenstaande de lessen der historie van de oude wereld die geminacht wordt en beglimlacht, niet veel wijzer geworden dan zijn "Britsche neven" in het Vereenigd Koninkrijk, die ook al, en reeds lang zoo, beweren, dat zij behooren tot Gods uitverkoren volk en erve.

We willen daaromtrent nu niet al te veel meer zeggen.

We deden het wel eerder, zij het niet in dit orgaan, herhaaldelijk en uitvoerig, en noemden het ondoenlijk toen om het bewijs te leveren voor al de vroomheid en de bijzondere liefde Gods, die men als land en volk meende te bezitten, als men christendom en christelijkheid, verkiezing Gods en zegening, zou opvatten (gelijk het toch behoorlijk is) in den vollen, Bijbelschen, Gereformeerden zin van het woord, — mochten ook al in de wetten van onderscheidene Staten nog sporen aanwezig zijn van den beteren geest in dit opzicht van onze vrome Amerikaansche oud-vaderen.

Maar, afgezien nu van de Heidensche benaming onzer dagen en maanden, en van onze uit het Heidendom afstammende zeden en gewoonten b.v. op "christelijke" feestdagen, hier zoo goed als in Nederland, Engeland, Duitschland, Scandinavië enz., moet men eens zijn volle aandacht schenken aan zooveel op en top Heidensch, dat in huis en school, in Staat en Kerk, in winkel en werkplaats, in rechtszaal en fabriek, in de pers en bij het spel, in vredestijd en in oorlog, in de kraamkamer en op de begraafplaats, bij den daglooner en bij den millionnair, bij den konstabel zoowel als bij den Staatsminister, voorkomt en gezien wordt.

Het Grieksch-Romeinsch- Germaansch Heidendom, vermeerderd met Oostersche "gruwelen," moge al niet officieel in alles heerschen en gelden, het wordt toch inderdaad en bijkans overal en algemeen, gehuldigd.

En de voortgaande beschaving en veredeling van de "christenen" in de Westersche wereld beweegt zich geheel in averechtsche richting, van het ware christendom af; bestaat in een hollenden terugkeer tot het ruwe barbarendom van weleer, culmineert in een juichend neerplomsen midden in het zondebekken, van waar men heette uitgetogen te zijn, om zich opnieuw naar de lust van het, ook in Gereformeerde kringen niet-boos-en-verdorven verklaarde hart te kunnen uitleven.

Wat al verfoeilijke superstities en afgodische gebruiken worden er in menig gezin van ons christelijk volk niet aan de hand gehouden en zorgvuldig bewaard; in verband met geboren worden en sterven, met eten en drinken, met huishouding en opvoeding, met familieleven en burgerbestaan!

Wat doen b.v. hoefijzers en klaverblaadjes, huislook en beddeveeren, doode raaien en uilen, huilende honden en zwarte katten nog een opgeld in het "religious" denken en doen van ons volk!

Wat wordt er in gezelschap en clubverkeer, in de fabriek en op het kantoor, met het reizen en trekken, nog een rekening gehouden met allerlei "goede" en "slechte" voorteekenen en aanwijzingen!

Wat huist er onder het zeevolk en onder de "landrotten" nog niet allerlei geloof aan doode dingen en duistere zaken, die Gods Woord onder de vondsten en diensten der duivelen rangschikt!

Wat wordt er bij onze "sport," ook bij onze "nationale sport," niet angstvallig gelet op- en gebruik gemaakt in taal en actie van vele dingen, die levendig herinneren aan "onze blinde voorouders, die in het Heidendom verzonken lagen."

Ga eens nauwlettend na oorsprong, inrichting, doel en omstandigheden, religie en moraal van onze wedstrijden met paarden, met automobielen, met vliegmachines, met het balspel, met springen, loopen, zwemmen, en wat dies meer zij.

Let eens op en beschouw eens met helder oog onze "fairs," "queens" elections, exhibitions, carnivals, parades, en pageants, om van de theaters en cabarets nu maar te zwijgen! En helaas, zij die zich "kerkmenschen" heeten staan daar niet buiten! Men kan immers overal niet afblijven? Zoo beweert men!

Denk eens aan de reusachtige stadions, renperken en speelplaatsen, arena's en tournooi-velden, ten onzent en

in andere landen, in navolging van onze "goden" de Grieken en Romeinen, en zie de woeste lust en de dwaze manie der "beschaafde christenen" van onzen tijd, om daar met honderdduizenden buren en stadgenooten heen te gaan, tijd en geld te verkwisten, en zich aan te stellen als kannibalen en wilde dieren, als huilende hyena's, brullende leeuwen, en bloedgierige tijgers!

Herinner U de superstitie onzer beroemde vliegers en automobilisten, onzer hoofden van leger en vloot, met hunne mascots en amuletten, hunne honderden van andere afweermiddelen en beschermgoden en godinnen.

Vergeet ook niet de gedenkteekenen en monumenten, de beelden en bloemen, de kunst en de sport, de dans en het tooneel, de vereering van het stomme en almachtiggedachte geld, en de hoogheid van stand in onze kerken!

Lees eens met aandacht en met verstand het nieuwsblad, dat aan uw deur wordt gelegd dagelijks, en dat u des morgens bij het ontbijt en des avonds bij de koffietafel (in plaats van des Heeren Getuigenis) opwacht, en in contact brengt met heel de wereld; en teeken eens aan hoe groot de daling (veel erger dan van de franc in Frankrijk) werd in de Amerikaansche dagbladpers, wat taal en stijl en vorm en inhoud betreft, binnen nog geen kwart eeuw tijds.

Behalve het spotten met Gods Woord en met het gebed den — christenen — heilig, met het christelijk geloof en de christelijke zede, in malle prent en in "leuke mop," ontmoet ge niet anders in editorials dan heidensche wanbegrippen betreffende huisgezin en school, burgerleven en maatschappelijk bedrijf, en wordt natuurverschijnsel en volksramp (ofschoon de Heilige Schrift zegt, dat God al die dingen doet, en dat Hij deze werken alle werkt) naast seizoenenwisseling en klimaatsinvloed boudweg toegeschreven aan- en God tergend op rekening gesteld van "Father Sol" of den Ouden Winterbrombeer; terwijl men, als God de Heere opnieuw het veld bekleedt, lenteweelde schenkt en onvergelijke bloemenpracht, of ook oogstovervloed van graan en vrucht, gaarne mede werkt door bijschrift van instemming om ijlings een hoop "beauties" bij elkaar te krijgen voor het echt-Heidensche offeren aan de godin der Schoonheid en der Vruchtbaarheid, aan Flora en Pomona, zoowel als aan Ceres, Diana en Venus!

In geheime vereenigingen en andere duistere organisaties wordt voorts voortgearbeid aan de ontkerstening van ons christenvolk onder den valschen naam van een "christelijkheid boven geloofsverdeeldheid" en een menschenmin die pretenteert boven die van den Eenigen Heiland der wereld uit te gaan; en in de scholen des volks doen leesboek en schrijfvoorbeeld, maken spel en dans, bieden uitstapjes en wedstrijden, het hunne om het kind reeds vroeg af te wennen van "bekrompen" huiselijkheid, af te wenden en weerzinnig te maken van hetgeen christenouders te zijnen opzichte verplicht zijn het te leeren en in te prenten.

Onderwijl vinden jeugdorganisaties naar Heidensch-Indiaanschen trant ingericht, naast slangendansen en menschenslachtceremonies voor grooten en hoogen, gereeden ingang en hartelijke toejuiching bij oud en jong, bij militair en burger, en acht men het een bijzondere onderscheiding om, onderwijl anderen geld voor buitenlandsche zendelingen bijeen brengen om Indiaantjes te bekeeren, eerelid of "chief" i. b. d. te worden van dezen of genen vroeger uit hun "patrimonium" ontzet geworden Roodhuidenstam in ons christelijk vaderland.

College en universiteit, weleer door vrome testamentmakers gesticht, zoeken verder door hoog ontwikkeld sportleven en exclusief geheim clubleven, met uitgebreid onderwijs in de klassieken van vóórchistelijke wereldrijken, de eerder-christelijke opvoeding en oud-godsdienstige kweeking volkomen af te breken en te vernietigen.

Meent niet, waarde lezer of lezeres, dat wij het volksbeeld hier te sterk kleuren, of het leven der christelijke naties van den huidigen dag te zwart maken!

Denkt ook niet, dat b.v. in onze Gereformeerde kringen, in onze gezinnen, scholen, kerken, vereenigingen, van zulke wereldsche, heidensche, afgodische dingen niets wordt gevonden of bespeurd! Ge weet zelf beter, niet waar?

Dat wordt helaas wel opgemerkt.

Er is groot gevaar ten deze voor verder afdwalen en achteruitgaan.

Daarom vooral wijzen wij er hier te meer op.

Wat in ons familieleven, de echtelijke samenwoning, de verhouding van ouders tot kinderen, en omgekeerd, niet doorweven nog met- of opnieuw bedorven door afgodische tradities en beschouwingen en praktijken?

Zijn echtscheidingen, — zoo talrijk tegenwoordig dat zij een epidemie zijn geworden —, vruchtafdrijving, Neo-Malthusiaansche en andere sexueele zonden van den modernen tijd, die zoo door en door Heidensch is, onder ons onbekend? God gave het, dat het zoo ware!

Wat komen met geboorte, huwelijk, overlijden niet telkens echt-heidensche ideeën en gewoonten en doenings voor den dag?

Wat tooien wij onze dooden niet op het bed en in de kist?

Wat sieren wij de graven der overledenen niet op met bloemen en kransjes en beeldhouwwerk? Alles zuiver Heidensch toch!

Alles uit het Heidendom via Rome's kerk overgenomen.

Evenals in oude tijden, waarin door de menschen naar het goeddunken des vleesches werd gehandeld, wordt ook thans slechts naar brood en spelen gevraagd. Naar de vergankelijke dingen vooral gejaagd.

En spijs en drank, kleeding en vermaak, gemak en lustgestreel alleen begeerd, in marmeren paleis en planken hut elk op zijn wijze en naar ieders kracht en vermogen!

En de Heere Christus leerde ons, dat juist de Heidenen al deze dingen zochten, en wij ons als zijne discipelen en als kinderen des lichts van deze dingen zouden onthouden; terwijl al hetgeen wij op deze aarde, voor het tijdelijk leven, behoefden, ons, als kinderen van den Hemelschen Vader en zoekers van het Koninkrijk Gods, zou worden toegeworpen.

Koorgezang, streelende muziek, plechtige gebaren, bijzondere gewaden, bloemfestoenen, beeldversiering, en

allerlei andere verzinningen van menschen en dwaze dingen in vele christelijke kerken, waar toch zeker vooral "eenvoud kenmerk van het ware" moest zijn, en waar de omgeving en de inrichting der vergaderplaats in het geheel niet moet hinderen aan dien dienst van God in geest en waarheid, getuigen zeker niet voor aller vromen rechte begrip van christelijken, waren godsdienst, den zuiveren godsdienst, die, volgens den Apostel Jacobus, bestaat in het bezoeken van weduwen en weezen in hunne verdrukking, en in het *zich-zelf-onbesmet-bewaren-van-de-wereld.*

In onze eigen scholen kan leesboek en leerboek, naast geschiedenisles, ook nog wel kritiek en reformatie lijden, en behooren toch allerminst immers spelen en samenspraken en voordrachten thuis, waarin Sinterklaas en kaboutermannetjes, saters en elfen, Halloweën en Valentijndwaasheden en afgoderijen, schering en inslag zijn; terwijl we voorts het Paaschfeest niet kunnen vieren zonder suikerkonijntjes en gekleurde eieren; en op Kerstdag hulst en mistletoe, met het roode klokje, tot de geschenken behooren die de christenen hun Zaligmaker vereeren op wat wij Zijn geboortedag noemen, als zij dansen rondom den denneboom.

Herinnert U dan verder eens de stedelijke en andere heldenmonumenten en eerestandbeelden op pleinen en in godshuizen, van de Oude Wereld en hier te lande, voor soldaten, zeelieden, verzenmakers, wetgevers, tirannen en geldmakers, en wie al niet meer.

Het aantal nationale bedevaartsplaatsen vermeerdert elk jaar, ofschoon de eerbied voor ouders en allen die over ons zijn gesteld door God, met den dag vermindert.

Op graftomben voor onbekende doode soldaten leggen wij, die ook alleszins als overgodsdienstig kunnen worden genoemd, vooral sedert het Roomsch-Katholieke Eucharistisch Congres werd gehouden in Chicago, kransen neer, en offeren er bakken vol wierook, evenals men in het vermolmde Europa doet.

Zoo zouden wij met het opnoemen van allerlei Heidensche verschijnselen in ons christelijk volksleven kunnen voortgaan.

Onder dat alles is het vreemd, dat de zoo zonderling door de Chr. Geref. Kerk in Amerika uit de Kuyperiaansche aschlichte stof opgeheven en onbegrijpelijke leer van de "Gemeene Gratie," die, naar zij nu zegt en decreteert, de ontwikkeling der zonde en ongerechtigheid onder de menschen stuit, het zedelijk bederf in de wereld tegenhoudt, de gedachte aan het verloren Paradijs bij de ongeloovigen levendig houdt, tot een hooger levensniveau opvoert, en de menschheid nader tot God brengt, na zooveel eeuwen van operatie den mensch niet beter en godsdienstiger en Godsgeestelijker heeft gemaakt, zoodat de christen des te schooner kans had om in heiligmaking en reinigmaking voort te varen naar de volmaaktheid, hatende meer volkomenlijk de wereld en dagelijks feller kruisigende den ouden mensch.

Het is nu wel zoo dan, dat de christenen, die verondersteld worden te leven op het erf van de partikuliere genade, het in zake vasthouden aán goddelijke deugd en onsterfelijkheid, menschveredeling en broedermin, moeten afleggen tegenover de millioenen, die nooit het Evangelie Gods hebben gehoord, en nog steeds leven in den donkeren nacht van wat door ons, meewarig soms, het Heidendom wordt genoemd, het blinde Heidendom.

Als we nu een goed geweten voor God willen hebben door de opstanding van Jezus Christus uit de dooden, die ons door 's Heeren geest tot Zijn christenen maakt, dan zal het noodig zijn, dat we ons wapenen met dezelfde gedachte, dat, dewijl Christus voor ons heeft geleden in het vleesch, wie in het vleesch geleden heeft, opgehouden heeft van de zonde.

Om nu niet meer naar de begeerlijkheden der booze menschen, maar naar den wil van God den tijd des levens die overig is te leven. Want het is ons genoeg, zegt de Apostel Petrus in zijn diepzinnigen Eersten Brief aan de "verstrooide vreemdelingen," christenen zoowel uit de Heidenen als uit de Joden (zie hoofdstuk 4:3), dat wij den voorgaanden tijd des levens DER HEIDENEN WIL volbracht hebben, en gewandeld hebben in ontuchtigheden, begeerlijkheden, wijnzuiperijen, brasserijen, drinkerijen en gruwelijke afgoderijen. (Zie ook in verband hiermee: Efeze 5).

Dus zijn de geadresseerden in Petrus' Brief eerst slaven der zonde geweest, dienstknechten van Satan, liefhebbers der duisternis, kinderen der boosheid, vervuld van den geest, die nu werkt in de kinderen der ongehoorzaamheid.

En waar Christus Jezus den wil des Vaders volbracht, leed en stierf voor onze zonden, en om ons met God te verzoenen, Wiens liefdewil wij moedwillig hebben weerstreefd, daar zullen ook wij, willen wij Zijne voetstappen drukken, in Zijn lijden en ondergaan deelen, en om Zijner heerlijkheid deelachtig te worden, zich Zijner en Zijn Evangelie niet schamen, maar, een afschuw hebben van de onvruchtbare werken der duisternis, van alle lusten des vleesches, en van de ijdele begeerlijkheden der wereld, om te wandelen naar den Geest Gods, in de zalige verwachting van des Heeren wederkomst, wanneer Hij oordeelen zal de levenden en de dooden, en de Zijnen zal binnen noodigen in de eeuwige tabernakelen der rust en der eere.

Om 's Heeren wil zullen wij dan hier de smaadheid van Christus met vreugde leeren dragen, dat groote kenmerk van ontvangene genade, van 's Vaders gunst en welbehagen in ons door Christus, ons een rantsoen geworden.

Iets dat wij niet kunnen, als we met de wereld, de booze, vrome, van God afkeerige, het Woord verachtende, den Geest weerstrevende wereld, gaan deelen in haar feesten en optochten, haar banketten en picnics, haar reunions en carnivals, haar afgoderijen en plechtigheden, haar leugenpret en haar valsche smartbetoon.

Christen te zijn vordert ten opzichte van de wereld en haar leven en loven, separatie en geen co-operatie!

Er moet van haar zijde, geldt het de leer der waarheid en de vreeze Gods, ons eerder defamatie ten deel vallen dan glorificatie.

Om Christus' Naams wille zullen wij voorzichtiglijk den tijd uitkoopen opdat Godes zaak niet geschaad worde.

Onze eerlijke en godvruchtige handel en wandel moet

aller achting afdwingen, doch overigens moeten wij niet wellekom zijn bij de wereld.

Paulus de Apostel bidt ons in Romeinen 12 vers 2 toe: Wordt dezer wereld niet gelijkvormig; maar wordt veranderd door de vernieuwing uws gemoeds, opdat gij moogt beproeven welke de goede, welbehagelijke en volmaakte wil van God zij.

En die *wil van God is onze heiligmaking* (I Thess. 4:3).

En elders zegt hij (2 Cor. 7): Dewijl wij dan deze beloften hebben (n.l. dat God, de Heere, de Almachtige, ons tot een Vader wil zijn, daar wij den tempel des Levenden Gods vormen, en uit het midden van de wereld, van de ongerechtigheid, de afgoden, ons hebben afgescheiden, en niet meer aanraken hetgeen onrein is —) laat ons onszelve reinigen van alle besmetting des vleesches en des geestes, voleindigende de heiligmaking in de vreeze Gods.

En willen wij de beloftenis wegdragen, dan moeten wij den wil Gods hebben gedaan, gelijk Hebreen 10:36 ons voorhoudt.

Hij, die Gods wil doet, welke tegenover dien van den boozen mensch en van dien der Heidenen staat, verzaakt de eere der wereld en acht al hare dingen drek om Christus en Zijn rijk te gewinnen; wendt zich af van de begeerlijkheden dezer wereld en van de grootschheid dezer ijdele wereld, welke vergaat.

Maar, *die den wil des Vaders doet blijft in der eeuwigheid.* (I Joh. 2:17)

Ga ons gebed dan uit voor ons zelf en voor anderen, dat wij vervuld mogen worden met de kennis van 's Heeren wil in alle wijsheid en geestelijk verstand, opdat wij wandelen mogen waardiglijk den Heere.

In welken Goddelijken wil wij geheiligd zijn door de offerande des lichaams van Jezus Christus.

G. V. B.

INGEZONDEN

Enkele Uren op de Synode der Christelijke Geref. Kerken te Chicago, Ill.

Het was op den 15den Juni 's Maandags na den middag, dat we ons opmaakten om een der zittingen van bovengenoemde Synode bij te wonen. Hoe geheel anders was ons gaan derwaarts vergeleken bij dat naar de vorige Synode gehouden te Kalamazoo! Op die vorige Synode stond immers zooveel op het spel, dat ons aanging! Daar zou beslist worden, of de leeraren Danhof en Hoeksema Gereformeerd of grif verkeerd waren. Die vergadering zou immers beslissen of het profijt der kerken zou eischen, dat aan bovengenoemde leeraren een slot op den mond werd gelegd, ja zelfs, of het niet noodig zou zijn hen uit hunne ambten te zetten! Toen klopte ons hart, want wat men met hen deed, zou ook voor ons van verreikende beteekenis zijn. Die Synode zal wel door niemand van ons protesteerend volk spoedig worden vergeten. Hoe is daar niet door onze leiders gepleit en gesmeekt, om de zaak, die aller harten bezig hield, grondig te bespreken en indien mogelijk tot een goed einde te brengen! Vergeten zullen we nooit weer, hoe Ds. Danhof, toen hij om licht vroeg en de Synode hem geen licht kon geven, staan bleef als protest tegen den inhoud van wat later de Drie Punten werden. Nooit zal uit ons geheugen worden gewischt de krachtige rede, door Ds. Hoeksema gehouden in een der avondzittingen, toen hij na lang gewacht te hebben op dat z.g. voorrecht, eindelijk het woord kreeg en het der Synode duidelijk maakte, dat het in de zaak ging om het ware belang der kerk en aan het einde van zijn pleidooi waarschuwde, dat indien de Synode niet wilde luisteren, hij de zaak zou brengen voor ons volk, er bijvoegende, dat het volk *zou* luisteren, ons volk dat al te lang werd beschouwd als onmondige kinderen. En wel vroeg toen Munster's leeraar terstond daarop nog het woord, doch wijselijk weigerde toen de Synode gehoor te geven aan dit aanmatigend verzoek. Het was voor dien dag meer dan genoeg, en de broeder die deze zitting sloot, liet geheel in harmonie met het gesprokene, eerst zingen der Calvinisten psalm: "Gij toch, Gij zijt hun roem, de kracht van hunne kracht!" Het scheen een oogenblik of van dien avond aan de zaak een andere wending zou nemen. Maar, helaas! de Synode ijlde voort op het hellend vlak, totdat ze ten slotte verward raakte in voorstellen en amendementen en hare vergadering een Babel van verwarring werd. En het einde was: beide leeraren zijn zuiver; een beetje eenzijdig, enkele sterke uitdrukkingen in hunne geschriften .... Doch neen, daar zijn ook nog de Drie Punten, naast, onder, boven of uit de Gereformeerde Belijdenis gedistilleerd! Daarin heeft ieder zijn keus en elk wat wils! Welnu, de Classes Grand Rapids Oost en West beweerden ... ja, hoe is het ook weer? ... belijdenis zijn. In elk geval Hoeksema, Danhof, Ophoff, B. J. Danhof zijn er om deze punten-manie thans uit. Ieder zal het er toch wel mee eens zijn, dat de leeraren er om die punten uit zijn?

Maar wat heeft dat nu met de Synode van 1926 te maken? vraagt ge. Dit, dat tegen dit alles genoemde leeraren en velen met hen hebben geprotesteerd. En nu dachten we, dat die protesten misschien wel in bespreking zouden zijn en dat deze Synode misschien de vuile wasch der Synode van 1924 en der beide Classes wel schoon zou maken. Welnu, op dien bewusten Maandagnamiddag maakten we ons op om de Synode met een bezoek te vereeren. 't Was juist een jaar geleden, dat we als protesteerende kerken een Theologische School waren begonnen. En op de Synode der Christelijke Gereformeerde Kerken was op dien middag juist aan de orde een punt, dat de school dier kerken betrof.

De kerk waar de Synode vergaderde staat aan 72nd St., Englewood, Chicago, Ill. Ongeveer acht jaren geleden hadden we 't voorrecht genoten, hier enkele malen op te gaan met de gemeente. Wat is hier alles veranderd! Toen stond Ds. H. J. Kuiper hier, schrijver van de brochure getiteld: "The Good that Sinners Do," waarin hij verkondigt, dat God wel de zonde haat maar den zondaar losgedacht van zijn zonde liefheeft (naar mijn gedachte had er beter boven kunnen staan: Nieuwigheid en Dwaling, geheel in harmonie met de Drie Punten). Thans staat hier Ds. Tuuk, die, naar men mij daar in Chicago

vertelde op Zondag, 30 Mei, (Decoration Day) een "special service" gehouden had, flink patriotisch, en den dienst des Woords toen begonnen was met het zingen van "My Country 'tis of Thee."

Ook viel in het oog de verandering van het kerkgebouw. Tijdens ons eerste bezoek was hier een donker en oud en verwaarloosd kerkgebouw. Thans staat er een kerk, die er zijn mag, netjes aan den buitenkant, en van binnen, nou maar, magnifique! 't Lijkt wel wat op een nieuwe Protesteerende Kerk, zoo flink alles in orde. Beneden flink ruimte, flink platvorm, groot kerkorgel, en alles zoo gerangschikt, dat men overal den spreker zien kan. Tegenover het preekgestoelte is een gallerij met "opera chairs." Er is goed gezorgd voor voldoende ventilatie en licht en de muren zijn prachtig gedecoreerd, zoodat het geheel een aangenamen indruk maakt.

Daar zat dan de Synode der Chr. Geref. kerken. Het Moderamen bestond uit Ds. Van Wijk van de 92, Ds. Keegstra van Holland, Mich., Ds. Hylkema van Orange City en Ds. Zwier van Holland, Mich. Links van den president, vóór het podium was een tafel, waar de faculteit der Theol. School aanzit, alsmede de afgevaardigde der Geref. Kerken van Nederland, Prof. Greydanus van Kampen. Ook zat daar in de buurt Dr. Beets, de "White Wash Calvinist," die onlangs op de vloer van de Reformed Synod de opmerking maakte, dat de hyper-Calvinisten nu uit zijn kerk waren en onder oorverdoovend applaus aandrong op meerdere samenwerking tusschen de beide kerkengroepen. Verder zaten daar, overal verspreidt de afgevaardigden, terwijl Jan Publiek zich moest tevreden stellen met een plaats op de gallerij.

Onder de afgevaardigden bevonden zich ook onderscheidene der kerkelijke inquisiteurs van Classes Grand Rapids Oost en West. Daar zat b.v. Ds. G. Hoeksema, die zijn sporen heeft verdiend door het uitsmijten van Gereformeerde leeraars. Het staat ons allen nog levendig voor den geest, voor zoover we tegenwoordig waren op de nooit te vergeten vergadering van Classis West, hoe deze leeraar de verhouding voorstelde tusschen Classis en Kerkeraad. Volgens hem was het dus: "Als ik tot mijn kleine jongen zeg, dat hij iets moet doen en hij weigert zulks, dan gebiedt mij mijn vaderplicht, dat ik hem bestraf en indien bestraffing niet meer helpt, dan zal ik hem de deur moeten wijzen!" Die kleine jongen is de kerkeraad en de Classis is zijn papa. Ook merkten we daar op Ds. W. Groen, die zich bij het afwikkelen van het kerkelijk proces in Classis Oost kenmerkte door minder goede manieren en wien de uitsmijting veel te langzaam ging. Ook zagen we den broeder brievenschrijver-in-de-Wachter, die verhaalde, hoe genoeglijk hij met anderen van zielsvervoering had zitten huilen toen de Supreme Court hun de steenen toekende. Op de gallerij merkten we enkele vroege vrienden zooals Dr. Jan Van Lonkhuyzen. Hij drukte ons nog hartelijk de hand. Nu, dat voelt nog eens goed als men daar als een vreemde eend in een bijt zit. Ook zagen we daar Ds. E. Pekelder, de man die van vurig voorstander bitter tegenstander werd.....

(Slot volgt.)

WM. VERHIL.

Oordeelt Niet, Opdat Gij Niet Veroordeeld Wordt

Geachte Redactie!

Als lezer van uw blad "The Standard Bearer" vraag ik beleefd voor het volgende plaatsing in het eerstvolgende nummer daarvan. Niet twijfelende aan uwe bereidwilligheid in dezen, zeg ik u mijn dank.

Naar aanleiding van het ingezonden stuk van M. Maas, 1007 Sherman St., ben ik zoo vrij, mijn sterk protest te laten hooren tegen de wijze en inhoud van voornoemd stuk. Mr. Maas weet het Schriftwoord: "Oordeelt niet, opdat gij niet geoordeeld wordt" wel dreigend en vermanend anderen voor te houden, maar 't is jammer, dat hij hiermede de galg voor zichzelf klaar maakte.

Is zijn stuk niet vol van oordeelen en veroordeelen, zoodat een Petrus van weleer, zeker zou zeggen: "Waarom heeft de Satan uw harte vervuld?" Als Mr. Maas op bescheiden wijze in de kerk ontstane geschillen wil toelichten en verdedigen, is dat zijn eerlijk recht, en daarnaar willen wij luisteren. Meent hij persoonlijk of kerkelijk onrecht ontvangen te hebben, hij heeft het volste recht te protesteeren, maar dan in den geest van liefde en bescheidenheid. In dien geest schreef hij zijn woorden niet, noch minder verstond hij iets van het nieuwe gebod, toen hij dat terneder schreef. Neen, goede vriend, zoo bedoelde de Heilige Geest het woord van Johannes niet. Lees en herlees het maar eens goed in het verband, en ik vertrouw, dat u zeggen zal, als u eerlijk met uzelven zijt, "ja, ik ben niet in dien Geest der liefde aan het schrijven geweest." U ontziet naam noch eer van personen, die gij zonder bewijs daarvan wilt berooven. In uw stukje hebt ge veel gezegd, dat als het er op aankomt u net buiten den aardschen rechter keert, terwijl u niets gezegd heeft, dat, recht of onrecht, over uw hoofd is gegaan. Neen, dan lezen wij met genot de stukken van Ds. H. Danhof van Kalamazoo of de meditatiën van Ds. Hoeksema. Van harte hoop ik, dat u elke persoonlijkheid, 't zij predikant of prof., laat rusten, want het ergert mij en ik twijfel niet, velen met mij. Het ambt, vriend, is van God. 't Zijn de gezalfden des Heeren. Laat ons dat ambt hoog houden, ook dan wanneer men mocht verongelijkt worden. Laat ons samen minder den Satan plaats geven, en meer ons harte openen voor de liefdewerken des H. Geestes. "Broeders (en daar sluit ik mij zelf ook bij in) spreekt niet kwalijk van elkander. Die van zijnen broeder kwalijk spreekt en zijnen broeder oordeelt, die spreekt kwalijk van de wet en oordeelt de wet," Jac. 4:11a.

M. VAN DER WOUD.

IN MEMORIAM

Het behaagde den Almachtigen God in Zijne ondoorgrondelijke wijsheid, door den dood van mijne zijde weg te nemen mijne geliefde echtgenoote en moeder,

CORA BOLT—Van der Veen,

in den ouderdom van 32 jaren, mij nalatende een zoontje van 18 maanden. Mijn hart is met droefheid vervuld, doch de hope op een zalig wederzien, lenigt mijne smart.

Grand Rapids, Mich., R. R. 3 JOHN BOLT.